

Bungu: Bible for Acts

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Acts

1

¹Ichitabu icha pakari nandike, Theofilo, nateha yosi u Yesu wene wadile kulonga nu sabilizywa, ²chavine ulusiku wapokeliwe kululu. Iye alinge kabula yafunya iyamri kupitila iroho indimu kwa twale wene awachangwile. ³Chavine amagayo yakwe, umwene wayonike kuwene angi upuma changati ivizibitisho ivinji zyene zishuudiya. Kusiku arubaini wisukupizye ku wene, nutelela umwene wa Mlungu. ⁴Pene alinge akomenganaya nao papamwi nao, wawamru watuuke ku Yerusalemu, chavino wawetekele ku zila ya iyahadi ya tayi yene, watezile, "Mwivile kufuma kukwane ⁵chavine uyawane wabatize kabisa ku mazi, chavine mulabatizwe ku Roho utimu changati kusiku izi inje." ⁶Navine alinge wikusanya papamwi wambilikishe ukali uli uu wene umda wene ulawasuvyivye izilaeli umwene?" ⁷Umwene wawapozya, "Asi mmwene kuminu kumana uwakati au amajila changati utayi amakusudia ku mamlaka yakwe umwenenye." ⁸Lakini mulapokele amaka, chavine iRoho idimu ilawe iza palulu, inu umwemwe mulawe mwamashaindi wane kosi chavine iYerusalemu uyahudi yosi na asamalia mpaka kumwisho wasi." ⁹Ukali uYesu pene watezile neya, pene alinge walola palulu, umwene winuliwe palulu, ni nkumbi dya pisa watambone ku miso yawene. ¹⁰Chavino walora kuwelelo ku makini angi wawala, kugafula, awandu wawele wimilile pakasi pakasi yao wavite amavazi amelu. ¹¹Watezile, "Umwemwe mwandu wa nku Galilaya, kuchiyi mukwimilira epa mulara kwiwelelo?" Uyu uYesu wene wazuwa palulu piwelelo alasuwe ku namna ela nyeila changati chavino mwambwine azile kwiwelelo. ¹²Chavino wasuwile Kuyerusalemu kufuma kuchitunda cha mizeituni, chavine uko papipi ni Yerusalemu, umwendo wa siku ya sabato. ¹³Pene wafikile wazile kwigolofa pene wakwikaya. Na wene wene u Upetro, Yohana, Yakobo, Andrea, Filipo, Thomaso, Batholomayo, Mathayo, Yakobo umwana wa Alfayo, u Simoni Zelote nu Yuda umwana wa Yakobo. ¹⁴Osi wikusinye kwandu adyumwi, ku bindii chavine wakwendelea ku lenga, papamwi newa alinge wakwali ayichima, uMariamu umayi wakwe nu Yesu, nu nkadyakwe. ¹⁵Chavine isiku zela u Petro wimilire pakasi ya amwanao, changati awandu 120, watela, ¹⁶Mwanetu ize ilazima kuti amadeko ya kamilishwe, changati apakali iRoho idimilifu yatezile ku ndomo wa Daudi kuusiana nu Yuda, wene wawaonyishe wala wene wandemile u Yesu. ¹⁷Chavine umwene alinge alandyumwi witu nu pokela ifungu idya kumwene idya faida changati iyi iunduma." ¹⁸(Epe undu uyu wa kazile iyala kuchila chene wapokelile ku bovu wakwe ne po wawile wakolizye utwe, ubele wa lepuka na munda mmwakwe mosi mwawa umwapewitika. ¹⁹Yosi wene wikile ku Yerusalemu wevile kuhusu ele, ulo iyala ilo wadyita ku luga yawene "Akeldama" hulo yene "ichalo cha ulanda.") ²⁰"Chavine ichitabu icha Zaburi iyandikiwe, 'Ngoja iyala dyakwe lewe name na atasubutu anga ndyumwi kukwikala pala;' na 'Kuruusu undu uwenje asende inafasi yakwe iya uongozi. ²¹Ulo wene umuimu, ku ulo, adyumwi wa chilome wene wisundilile nao chavine unkali u Yesu pene wafumile nu kwinchila chavine usweswe, ²²kuwandilo wakwe uwaubatizo wa Yohana paka isiku ila pene watwite palulu, ilazima awe ushaindi wa kufufuka papamwi naswi. ²³"Waweka kumbe achilume wawele, u Yusufu amakwitiwa u Barnaba, wene ama kwitiwa u Yusto nu u Mathia. ²⁴Awene walengile watela, "Uwewe, Nkali, umanile imyoyo ya wandu wosi, angaulo wika uwazi alikwi kati yewa wawele wachangula, ²⁵kusenda inafasi changati euduma iya utumwa, yeme u Yuda walongile ubovu na kuwala iseemu yakwe." ²⁶Walabile ikula kuzila yao, ni kura yambila umatia wene wawazywiwe papamwi na wala aemba kumi na moja.

2

¹Pene yafika isiku iya Pentekoste, wosi walinge papamwi iseemu idyim. ²Ighafula yafumila umuungulumo kufuma kwiwelelo changati umweya ukali. Wizuzya inumba yosi mwene alinge wikile. ³Epoo zawafumila indimi, changati endimi izya ndilo zegawanyike, ingi zyawa papalulu yawo changati andyumwi wawo. ⁴Ewa wosi wizuziwa ni Roho indimilifu na wazywa kutela ku lugha izenje, changati vine i Roho yawizuyezye kutela. ⁵Changati alinge wakwali ayaundi wene alinge wakwali waishi ku Yerusalemu, akiya Mlungu, kufuma chila taifa isi iya iwelelo. ⁶Ilingu ili pene zivikwe, iupu dya wandu lizwile papamwi nu kuwa na mashaka ku sababu chila ndu wawevele angiwatela ku lugha yakulumwene mwenenye. ⁷Wizwile mu shangazwa kwao nutela, "Changati ewa osi watela asi Wagalilaya?" ⁸Kuchii usweswe tuwiva, changai andyumwi chavine ichitelo zyene tuleliwe nazyo? ⁹Waparthia na Wamedi na Waelamu, na ewo wakwikalaya Mesopotamia, Uyahudi, na Kapadokia, na changati Ponto na Asia, ¹⁰changati Frigia, Pamfilia, changati ku Misri, ni eneyo ilibya nu Kirene, na eni kufuma Kurumi, ¹¹Wayahudi na mangofu, Wakrete na Waarabu, tuwevaya watela ku vitelo vywetu changati imilimo iya uwezo u waka Mlungu. ¹²Osi wawile wadumaa nutatanisha, witezile wenenye kuwenye, "Iye ilinamanachi?" ¹³Changati awanji wazimie watela, ewa wizuziwa ku ndimba impya. ¹⁴Chavino u Petro wimilile papamwi na wala ikumi na adyumwi, wagula kwilingu, wawapozya, awandu wa Yudea na osi wene mukwilala epa pa Yerusalemu, changati manikwe ku minu, ivyai kuridikisha ibora zyane. ¹⁵Awandu ewa wapangamaliwa changati vine muzaniaya, changati umda uu wa guzu umda wa satatu. ¹⁶Changati ele ndyateliwe kupetela utumwi uYoweli. ¹⁷Irawe isiku ya mwisho; Umlungu watela, galite iRoho zyane ku wandu osi. Awana winu na rele winu walafunye utumwi, alumendo winu walafunye amaono, na achikuru winu walarote indoto. ¹⁸Ulonnyulo atumwi wane na atumwi wane aichima chavine isiku izyo, galite i Roho zyane, nu mbwilagu. ¹⁹Galarondezye amaajabu palulu piwelelo ni ishara pasi piwelelo, ulanda, undelo, nu uvike uwidyosi. ²⁰Nu zuwa ulabadilishwe kukuwa ichisi nu mwezi kukuwa ulanda, changati etizula esiku egulu ni ya amaajabu ya Nkambe. ²¹Ilawe chila adyumwi wene arite itina dya Nkambe arapurushwe. ²²Awandu wa Kuisraeli, ivyai ibola ezii u Yesu wa Kunazareti, umwanadamu wene wasibitishiwe nu Mulungu kumwemwe kumatendo ya uwezo na

maajabu, ni ishara zyene umnungu kupera umwene pakasi paminu, changati umwemwenye vine mumanile.²³ Kusababu ya umpango wene wakusudiwe kufuma uwandilo, na amaarifa ya Mlungu, yafumile, nu mwemwe, ku mikono iya wandu aruwazi, mwatesile nu kukomanga,²⁴ Wene Umulungu wamwinwile, nuusha uwavi uwa ufile kumwene, ku sababu izitaweze kine kumwene kumilikiwa nu noyo.²⁵ Hulo u Daudi watela kupetela umwene, 'Nabwine unkati kumbelo ya kumiso ya ukwane, umwene ale kukono uwakwane uwa udyilo uro chavine ndakasundiliwa.²⁶ Ku roo umoyo wane, alinge ulinuzangu nu ruremi dwane dwazangile changa ubili wane ulikale changati uhivu.²⁷ Utaireke enafusi yane iwale kuzimu, chavino utalaluusu utimu wako kulola uovu.²⁸ Uwewe wabika kukwako kuzela izya ubuma; ulabeke nizule uzangu kubele iya pamiso pakwako.²⁹ Wamwetu bwezizye kutela kuminu ku jasiri chavine utaye wetu u Daudi: Umwene wafile nu zyeikiwe, ni ikaburi dyakwe lelepapamwi naswi chaviene ilelo.³⁰ Ulo alinge utumwi alinge amanile changati uMlungu alinge wampa ku chiapo chakwe, changati alabeke adyumwi changati uzao wakwe kucheti icha ezi.³¹ Wawine eli kwisambo, na watela nuku upulushi wa u Kristo, 'changati vine alingeata lekiwa kupuma, chavine ubele wakwe alinge utaola.³² Chavine u Yesu uMlungu wapulweshe, wene usweswe osi twa amashaidi.³³ Chavino ulo alinge winuliwa changati ukono undyilo uwa kaMlungu, na chavine angiwapokela iya andi iya Roho utimu kufuma kwa tayi, umwene wamimina ia haadi, chavine umwemwe mulola nu kwevyi.³⁴ Chavine u Daudi alinge atazuwa kuwala kwiwelelo chavine watela, 'Ukali watezile kwa Nkali wane,³⁵ 'Ikala kunkono wane uwa ndyilo, pene ngalawalonge amaaduwi wako kuchigoda kuzela ya minama yako.³⁶ Chavine inumbu iya Izraeli neimane ku hakika kukuti uMlungu wambeka umwene ukari, nu u Kristo uyu u Yesu wene watesile.³⁷ Chavine wevile ulo wapembiwe changati mmoyo yao, wapozyize u Petro na atwomwa awanji, wanawetu tuchechii?"³⁸ Nu Petro wawapozya, "Tubuni nubatizwa, changati ilina idya ka Yesu u Kristo ku zila iya umsamaa ni amawi inu, na mulapokele izawandi iya Roho utimu.³⁹ Kuchiyi kuminu kuliodi na kuwana winu na kwa wala osi wene wa likutani, awandu awinji ku kadiri Unkali uMlungu wetu pene arawe waweta."⁴⁰ Ku bola ininchi wazishuudiye nu wapa usiya; watezile ipurushi mufume ku chizazi ichi ichiovu."⁴¹ Pene wa pokerile ibola izya kumwene nu batizwa, epoo wanyamile changati esiku iyo changati inafasi iyefufu zitatatu.⁴² Wendeliye changati amafundisho aya tumwa nu ushirikiano, chavine kumenya umkate na changati amaobi.⁴³ Vyowa wiza palulu ya chila nafsi, na amaajabu aminji ni ishara zyalongiwa kupetila atumwa.⁴⁴ Wosi wene wazumilile alinge wali papamwi nu kuwa ni ivobo izya awene ku papamwi,⁴⁵ na wakazizye ivyobo ni imiliki zyo nu ngamana ku wosi kusawa nu itanji wa chila adyumwi.⁴⁶ Ulo urusiku ibadala ya rusiku wendeliye angi wawanilengo limwi changati itekelo.⁴⁷ Washukulu uMlungu nu kuwa ni chibali na awandu wosi, unkali waojizye isiku yene alinge wapulishiwa.

3

¹Changati uPetro nu Yohana muasudilela kwi tekelo umda ulenga wa satisa.² Undu yumwi, uciwete kufuma kuledwa, alinge apapiwaya chila siku na alinge alabalalaya ku ndyango wi tekelo ukwitiwa unonu, shangani awezye kulenga indupo kufuma kuwandu wene wasunda kwi tekelo.³ Pene wawine u Petro nu Yohana wa palamela kunkwinjila mwitekelo, walengile indupo.⁴ U Petro, wankazela amiso, papamwi nu uyowane, watela, "Tulole usweswe."⁵ Uchewete wawalola, kulolela kupokela ichendu fulani kufuma kuwene.⁶ Chavino u Petro watela, "Iyela ni idhahabu unene ndakola, chene ndilenacho kukupa uwewe changati itawa idya ka Yesu u Kristu wa ku Nazareth, enda."⁷ U Petro wa senda ku kono wakwe u wandyiro, nu kumwinula palulu: changati rulumu amanama yakwe na amafundo aya mafupa yakwe yapatile amaka.⁸ Angiwasuwa kufuma kululu, undu uchewete wimilile nu kwazya kukwenda; winjila mwitekel papamwi nu Petro nu Yohana, angiwakwenda, wamanga, nu kushukuru uMlungu.⁹ Awandu wosi wambine wakwenda nu kusifu uMlungu.¹⁰ Weliwe ukuti alinge yula undu wene aringe akwikaraya arengaya indupo ku ndyango unonu uwi tekeli; wizwile nu shaba nu tabasamu ku sababu ya chila chene chafumile kumwene.¹¹ Pene alinge awalemerile u Petro nu Yohana, awandu wosi ku papamwi wachiberila kwi ungato ndyene likwitiwa endya ka Sulemani, ashamba ichisini.¹² U Petro pene wawine uli umwene wawajibu awandu, "Umwemwe mwawandu wakwi Israeli, ku chei wa shamba? Ku chei ukwelekeza amiso inu kumetu changati kuti tundongile uyu aendaye ku manka yetu usweswe au uchepe wetu?"¹³ U Mlungu uwa Ibrahimu, nu wa Isaka, nu wa Yakobo, uMlungu uwa tayi wetu, washukulu umtumishi wakwe u Yesu. Uyu wene mwankombwile nu kunkana kubele ya pamiso ya Pilato, ijabo ndyene alinge wadyamuwa kukundekela uru.¹⁴ Wankanile umtiifu nu wene aliniaki, a kambra yakwe wavaba ukomangaji alekiwe ku uru.¹⁵ Umwemwe mwankominge umwene uwa upuma, wene uMlungu wapulwishe kufuma kwa afile- usweswe twandu twa amashaindi wa ili.¹⁶ Chavine ku imani kwi lina dyakwe, undu uyu wene wa kumbona nu kumana, wawekiwe kukuwa na amaka. Eimani yampa umwene iyafiya kamilifu, kumbele ya mwemwe umwemwe osi.¹⁷ Changati, umwanitu, na mana yene mwalongile ku tevu, vine ulo walongile aongozi wamwemwe.¹⁸ Changati amambo yene uMlungu wawapozizye mapema ku mindomo ya tumwi osi, yene uyu u Kristo alateswe, ichisini wayatimiza.¹⁹ Changati tubuni, na tungeluke, vine ezambi zinu zewezye kuushiwa kabisa, kusudi zize inyakati izya shelekeya kufuminganya nu ukwali uwa Nkali;²⁰ na changati awezye kukutuma u Kristo wene wateliwe, u Yesu.²¹ Umwene wene chavine ilazima iwelelo zitengane ilazima iwelelo zitengane mpaka uwakati wa suviziwa ku vindu vyosi, zyene uMlungu wazitelelile apakali kumindomo iya tumwi atimu.²² Chavine u Musa watezile, "Nkali Mlungu alinule utumwi changati unene kufuma changati amaka inu. Mulamwevekeshe chila chindu chene alawapozye umwemwe."²³ Chilatokee chilandu wene atakwevekishaya ku umwi uyo aradodomezyiwe kupetila afumae ungati awandu.²⁴ Izumilo, na tumwi wosi kufumila kwa Samweli na wala wene wapatile kabra yakwe, walizungumza na watangize isiku ezi.²⁵ Umwemwe mwa wana watumwi na wa agano dyene uMlungu wawekile papamwi na asakulu, chavine watezile kwa Abrahamu, changati ibeyu yako ifamiliya zyosi ezya iwelelo ilabadiliko.²⁶ Kabra ya uMlungu

kukumwinula utumwi wakwe, watumile ku mwemwe kwanza, ili awatibanile, umwemwe ku wangeluya kufuma kubovu winu."

4

¹Chavine u Petro nu Yohana pene wazugumwize na awandu, atwale nu umlinzi uwi tekelo na masadukayo wawalelile. ²Wawele wanyesa ichisini ku sababu u Petro nu Yohana alinge wawaladikizya awandu kuhusu u Yesu nu tangaza papalulu ya kuzyuka kumwene kufuma ku wafu. ³Wawalemile nu waweka mwingenza mpaka unguzu yene yafatiwe, chavine tahari alinge umogodya. ⁴Chavine awandu alinge awinji wene alinge wevile unjumbe wamini ni idadi ya achilume wene alinge wasamela wakadiliwe kukuwa eyelufu zisano. ⁵Pene yafika unguzu ulusiku ndwiyo, yene akulu wawo, achikulu awandishi, ku papamwi wikunginye ku Yerusalemu. ⁶Usweswe umwandandi alinge akwali, nu Kayafa, nu Yohana, nu Iskanda, na wosi wene alinge uluko wa umwandandi. ⁷Pene alinge wawawekile u Petro nu Yohana changati ewo, wawawelekishe, "Ku wezo wachi, au kwi lina chii mwalonga ili?" ⁸Chavine, u Petro, wene alinge aiziyile iRoho utimu, wawapozya, "Umwemwe mwandandi wawandu, na achikulu, ⁹changati usweswe ulusiku udwa lelo tuwelekeshiwa kuusu itendo inonu dyenedyalongiwe ku wandu uyu ubinu - ku namna chii undu uyu walongiwe umpuma?" ¹⁰Changati limanikwe idyo ku mwemwe na ku wandu wosi ku Israel, kwene kulitawa ida ka Yesu u Kritu uwa Nazareti, wene mwatesile, yene uMlungu wa pulwishe kufuma ku wafu, nakuzila amakwimilila epa kumbele inu wene alini afya. ¹¹U Yesu uKristo iwe dyene umwemwe mafundi mwalizaliwe, chavine epoo dyawekiwa kukuwa iwe ikulu idya kubelo. ¹²Kutakela upulushi ku wandu awanji wene wosi. Ku namna kutakola ilina indyini pasi ya piwelelo wene wapewile awandu, ku ulu tuwezya ku pulushiwa." ¹³Chavine wambine uivu wa Petro nu u Yohana, na wanudwiwe yene alinge awandu wawetile wene watakola iyelimu, washangie, wamana kukuti u Petro nu Yohana walinge wali papami nu Yesu. ¹⁴Kusababu wambine yula undu wene wa pona aimilile papamwi nao, alinge watakola na chimwi icha tela dhidi ya ili. ¹⁵Pene wakwali washazile wawaluusu atumwa wauke kumbele ya umkutano uwa ibaraza, watezile ku wene kwa wene. ¹⁶Watezile tuwachika chiei awandu ewa? Nu kweli vine imiujiza ya ajabu urongiwe kupitila awene umanikwe na chila adyumwi wene wakwikala ku Yerusalemu; sangatuweze kulikana indo. ¹⁷Changati ili vine ijambo ili litatapakae muwandu ebu tuwaonye watatele tena kwa ndu yosiyula kwilina ili. ¹⁸Wawetile u Petro nu Yohana nkasi nu waluusu mmwene watatele wala watafundishe kwilina dya Yesu. ¹⁹Chavine u Petro nu Yohana wajibile nu wapozya, changati kasi sai pamiso pa Mlungu kuweshimu umwemwe kupita uMlungu, ukumu mwemwe. ²⁰Yani usweswe tutaweza kuleka kuyatela yene twayaona nu yevya." ²¹Kabra ya waonya ichisini u Petro nu Yohana, wawalekile wawale. Alinge watawezya kupata isababu yosi iya walamba, ku sababu awandu wosi alinge wakusifu u Mlungu kuchila chene chalongiwe. ²²Undu wene wapokelile kukwioneza ku upulushi wampile kukuwa nu umri wa zaidi ya imyaka arobaini. ²³Chavine walenkile ulu, u Petro nu Yohana wizile ku wandu wawo nu watalifu wosi awene amwaadandi na achikulu aringe waupozizye. ²⁴Pene wevile, wangwile kwililingu zyawo papamwi kwa Mlungungu nu tela, "Nkali, uwewe wene waumbile ku lulu ni iwelelo, nu urukuwa na chila chindu nkasi mmwakwe, ²⁵uwewe wene kumoyo utimu, ku ndomo wa tayi wetu u Daudi, undonakazi uwaukwako, watezile, "Kucheyi awandu awa mataifa warengile ighasia, na awandu werenginye amambo yene alinge ya tawezekana?" ²⁶Amwene wi welelo wipangile papamwi, na atawala wikusinye ku papamwi chavino Unkali na chavino umasihhi wakwe." ²⁷Nu kweli, wosi Herode nu Pontio Pilato, papamwi na awandu awa mataifa na awandu awa kwi Israeli, wigonginye ku papamwi ku kaya iye utimu u Yesu, wene wapakile amafuta. ²⁸Wigunginye ku papamwi kuronga yosi yene mukono wakwo uwa amapenzi yako wayamuru kufuma kari pene yatafumira. ²⁹Changati, Unkalu aya role amogopesho ya wene, nu ukawapangamale aronga mirimo wako kuritela indyandiko dyako ku ivu wosi. Ele ³⁰pene umagolola unkono wako kuponyesha, eishara izya amawi zewezye kufumila kupetila irina ida unkamirifu wako utimu u Yesu." ³¹Pene wamarizye kurenga, ieneo dyene wigunginye ku papamwi dainginywe, na osi wizuziwe ni Roho utimilifu, na watezile imbola ya Mlungu ku ivu. ³²Eidadi inguru iya wala wene wamini aringe wali nu moyo adyumwi ni roho idyimu: na kutakola anga ndumwi wao wene watezile kuti chosi nchela chene wmlinki alinge icha kumwene ugala; ibadala yakwe alinge wali ni vindu zyosi izi shirika. ³³Ku maka amakuru atumwi alinge watangaza umahalufu wao kupetira ihukumu ya nkali u Yesu, ichtibano ichikulu alinge chili palulu yao wosi. ³⁴Alinge patakola undu yosiyula kuwosi wao wene afemelile na amatumezi, ku sababu awandu wosi wene aringe watakola iyati iza iviwanja au inumba, wakazizye nu leta iyela izya ivindu zyene wakazizye, ³⁵nu ziweka pasi ya amanama ya tumwa. Na kugawana kwene kwalogiwa ku wala aumini kulingana nachila adumwi alinge amavyamba. ³⁶U Yusufu, umrawi, undu kufuma Kipro, wapewiwe ilina idyaka Barnabasi na atumwi uro ndyatafasiliwa, kuti umwana wa faraja). ³⁷Angiwa ne shamba, walikazizye nu leta iela, waziweka pasi ya mmanama iya atumwi.

5

¹Uloo, undu andyumwi wene amakwetwa Anania, nu Safira uchimakwe, wakazizye iseem iya isao, ²nu pisa iswmm iya ela wene wakazizye (uchimakwe wamanile kuti wakazya), nu leta iyeneyo ndene dya syazile nu uyiweka ku manama ya tumwa. ³Chavine u Petro watela, "Anania, ku chii ushetani wawizuzya umoyo wako kutela urongofi ku Roho utimilifu nu pisa iyeneyo ya sao ya chalo? ⁴Pene alinge litakazyiwa, alinge kasi isaa yako? na kabra ya kazya, alinge ali pasi ya ku kwamuwa kwakwe? Alinge kulichei kuwezya ijambo eli mumoyo mmwako? Utawarongopa anadamu, bali undongwiwe uMlungu." ⁵Changati kukwiva imbora izi, Anania wawile pase nu kata iroho. Ni shaka inguru yawizelile wosi wene wadyevile ili. ⁶Alumendo wiza kumbele nu kumbika ku sanda, nu nkutwala pazi nu kuzyeka. ⁷Kabra ya amasaa yatatu uli,

uchimakwe winjile numba, atamane cheyi chene chafumila chafumila. ⁸U Petro wawapizizye, "Bozyi, changati mwakazizye icharo ku thamani iyo." Watela, "Izyamwene, ku thamani iyo." ⁹Chavine u Petro wawapozizye, "Yakuwa uni chavine mwelewa na ku pamoja kukujalibu u Roho wa Nkali? Lorai, amanama ya wala wene wazyinkile ukwarimakwe ali pandyango, na wakupapa nu kutwala pazi." ¹⁰Isambo wawa mmnama mwa u Petro, wakata iroho, na wala alumedo wiza nkasi wambona wafa, wamwinula wantwala pazi nu zyeke pa pipi nu ndumyakwe. ¹¹Uwowa unkulu wiza panulu yitekelo ipuma, na palulu ya wosi wene wevile amambo eya. ¹²Eishara ininji ni miujiza aringe zefumila pa pipi na awandu kupetela imikono iya tumwi, alinge wa lipa pamwi kwiwaza idyaka u Sulemani. ¹³Changati, ketakola undu uwenji tofauti wene aline nu uivu uwakwambatana na awene; changati ulo, wapewiwe ishima idya palulu na awandu. ¹⁴Na changati aumini awinji alinge wakongezyeke kwa Nkali, eiddi inguru iya achilume na aichima, ¹⁵changati wene wasendile awenu makaya, nu waleta mvilgo naku makochi, ile changati u Petro angi wapita kupepo wakwe uweze kupuguwa palulu pa wene. ¹⁶Epoo eiddi, igulu iya awandu wizile kufuma mmakaya yene iwazunwike Yerusalemu, angi wawasuzya awenu na osi wene wachanganyikiwe ni roho injafu, na osi waponile. ¹⁷Changati umwandandi winwike na osi wene alinge walipapamwi nakwe (wene alinge idheebu idya masadukoo); na wizwile nu uwivu ¹⁸wagorwile imikono yao kuwalema atumwi nu waweka nkasi mwidyesele idya ujumla. ¹⁹Na chavino usiku amalaila wa Nkali wiyula imidyango iya idyesele nu ogoza pazi na kutela, ²⁰Wali, munkimelile kwi tekelo nu wapozy awandu imbora zyosi izya upuma uyu." ²¹Pene wevile ile wijile mwitekelo umda wandondomoka nu walanganizya. vine umwandandi wizile na osi wene alinge alinao, nu kwetisha ibalaza dyosi ku papamwi na achikuru yosi awawandu wi israeli, na uwatuma kwidyesele eli kuwasuvya atumwi. ²²Vine atumishi wazile, alinge watawaona mwidyesele, wasuwile na kufunya itarifa, ²³Tuwine idyesero lifungiwe ivinonu salama na wimelizi wimelile pandyango, vinealinge tukwiyula, alinge tutaona undu nkasi." ²⁴Isambo akache ujemedari wi tekelo nu mwandandi pene wevile imbora izi, winjeliwe ni shaka engulu kusababu ya wene wafikiriya likuwauni itendo ile. ²⁵Vine adyumwi wiza nu wapozya, "Awandu wene mwawawekile mwidyesele wimelile mwitekero nu walanganizya awandu." ²⁶Ulo ujemedari wazile papamwi na atumishi, nu waleta, chavine bira kufunya ifunjo, ku sababu wawatinile awandu izawatawezizye kuwalaba ku mawe. ²⁷Pene wawaletile, wawawekile ku mbele iwaza, umwandandi wawawekishe. ²⁸Watela, "Kwawapozizye mutaranganizya kwi tawa ile, na muhili mukwizya i Yerusalemu kwi ifundisho ndinu, na kutogwa kuleta ulanda wandu uyu parulu yitu." ²⁹Chavine u Petro na tumwa wajibile, "Lazima tuti u Mlungu kuliko awandu. ³⁰U Mlungu wa tayi witu wamporwishe u Yesu, wene mwankominge, kukuntumbeka palulu pinkwi. ³¹U Mlungu wasifile ku kono wakwe uwa ndyiro, nu kubika kukuwa umwindandi wa mpurushi, kufunya itoba ku Israeli, ni uruma izya ibi. ³²Usweswe twa mashahidi wa amambo eya, ni Roho indimirifu, wene Umnungu wafumya ku wata wene wankumweva." ³³wigunguli pene wevile uli, walemiwe ni asila wa vamba ku wakomanga atumwi. ³⁴Chavino upharisayo alinge amakwitwa Gamalieli, umwalimu uwa sheliya, wene eshimiwe na awandu wosi, wimelile nu wamuru atumwi wasendiwe pazi kwi sambo indipi. ³⁵Chavine wawapozizye, "Achilume wa Israeli, muwe mankini eshisini na chila chene mutogwile kuwalogela awandu ewa. ³⁶Ku sababu apakali pene zapitile, u Theuda winwike nu wkgamba kukuwa undu ukuru, ni idadi ya wandu, wene wari ama mia yani wafatile. Wafile, na wosi wene alinge wakumwetikila wasambine nu zimila. ³⁷Chavine undu yu u Yuda umgalilaya, winwike esiku zila izya kwandinkiwa esensa, wakwesile awandu awinji kunuma yakwe. Numwene ulo wazimile no osi wene alinge wamwetekile walekengine. ³⁸Chavine nawapozya, iepushi na wandu ewa na muleke mwemwenye kusababu ku mpongo uu au kuka iyi iya wandu ilasubwe. ³⁹Changati iyaka Mnungu, mutalaweze kuwalesha; mulaweze mwiona changati mushindana nu umnungu." Ulo washawishika ni mbola zyakwe. ⁴⁰Vine wawetile atumwi nkasi nuwafapa na kuwamuru watetele kwi lin dya u Yesu, nu waleka wawale wene. ⁴¹Waukile embele igunguli wazanga ku sababu wawazywiwa kukuwa wastaili kugaya na kuto kuto kukweshimika ku zela ivina idyo. ⁴²Kuulo chila sinku, nkasi ya itekelo na kufuma mumba adi numba wendelie kulanganizya nonu.

6 ¹Chavine ku siku ezi, chavine eiddi ya nafuzi pene ya kongezeka, ilamiko dya Wayaudi wa Kiyunani zyazizye ezidi ya Waebrania, ku sababu ya fedwa wao alinge wawewe ku mgao uwa chilasiku uwa posho. ²Aemba ikumi na wawele wawetile ikongamano dyosi idya nafudhi na kutela, "Kasi ukweli kumetu kuleka embola ya Mnungu nu waundumiya pameza. ³Ku ulo, umwanitu, chaguli, achulume saba, kufuma kati inu, awandu awauluma, wene wizwile eRoho ni yekima, yene tuwezizye kuwakabizi eunduma iye. ⁴Ni saezi, tukwendeleya daima kulengana ku unduma ya mbara." ⁵Kuwera kwao kwawanonezya ikongamano wosi. Ulo, wachangula u Stefano, undu we aizwile eimani i Roho isokofu, nu u Filipo, Prokoro, Nikanori, Timoni, Parmena, nu Nikolao, upurusha kufuma Antiokia. ⁶Aumini wawatile awandu ewa kumbele ya emba, wene walengile na badaye wawekila imikono yao. ⁷Ulo imbola ya Mnungu ya zangiye; ni idadi ya anafunzi yazindile kukongezeka ukoku yerusalemu; ni idadi ingulu iya mudandi wetikile eimani. ⁸Nu Stefano, wene wizwile echetibano n amaka, alinge amalonga amawi ni ishara iguru nngati mu wandu. ⁹Changati epo winwike ehaazi ya awandu aeba awa ku Sinagongi la Mahuru, na la Wakilene na la Waeskanderia, na chavine kufuma Kilikia na Asia. Awandu ewa alinge wakwiwelikisha nu u Stefano. ¹⁰Chavine alinge watiwezya kupengana ni busala ni Roho yene u Stefano alinge atumilaya ku kutela. ¹¹Chavine wawapotwishe ibaadhi ya wandu ku siri kutela, "Twiva u Stefano watela imbora izya kufuru dhidi ya Musa na dhidi ya uMlungu." ¹²Wawashutishe awandu, achikulu na awandishi, nu kubalila u Stefano, wandemile, nu kundeta kumbele i gunguri. ¹³Wawaletile amashaidi waolongofi, wene watezile, "Undu uyu ataleka kutela imbora imbi edhidi ya iyala ele isokofu ni esheliya. ¹⁴Vine tumwevile watela ule uyu u Yesu uwa Nazareti

aparuwanga amaari epa nu zibadilisha edesturi zyene twakabiziwe nu Musa." ¹⁵Changati adyumwi alinge ali kwi gunguli, werekize amiso yakwe kukundora u Stefano, na awene wauona ouso wakwe alinge uli ouso wa umalaika.

7

¹Umwindandi watela, "amambo eya aya mwene"? ²U Stefano watela, "Mwanetu nu tayi wetu, nevekeshi unene: Umnungu usokofu wanfumilile utayi wetu u Abrahamu umda wene wapitile ku Mesopotamia, kabla acheli ataishi Harani,' ³wampozizye,' Uka ku nsi yako na ajamaa wako na uwale kusi yene ngulondezya'. ⁴Ulo wa ukire kusi ya Ukalidayo wikara Harani, kufuma epo, badala ya tayi wakwe kukufa, uMlungu wantetile ku si eye kwene wakwikaraya esaizi. ⁵Alinge atampa chosi chela changati ulisi wakwe, alinge patakola ni eneyo angi eya weka ichinama. Chavine Abrahamu waindiwe angi kabla atapata umwana chavine alapewe esi changati umtawala wakwe nu leliwa kuwene. ⁶Umnungu wa tezile nakwe uli, changati uzao wakwe izewikile kusi iya uyen, ni changati awenyeji awakuko walawalonge kukuwa atumwa wayo nu walonga iviwi kwi sambo dya imwaka imiya zini. ⁷Nu Mnungu watela, nguli uhungumu itaifa ndyene lewaronga atekwa, ni badala yepoo warafume na ku iabundu warafume na ku iabundu kwi eneyo ele.' ⁸Na wampa Abrahamu iangano idya itoara, ulo Abrahamu wawa nu tayi wa Isaka wambwela ilangu urusiku udwa unane; U Isaka wawa utayi wa Yakobo, nu Yakobo wawa nu tayi wa asakuru wetu ikumi na wawe. ⁹Asakuru wetu wambonela uwiwu Yusufu wankazizye kuisi ya Misri, nu Mnungu alinge ali papamwi nakwe, ¹⁰nu kumpurusha ku magayo yakwe, na wampa ifazila ni yekima kumbele ya Farao umwene uwa ku Misri. Ufarao wabekile awe umtawara palulu ya Misri na palulu ya numba yakwe yosi. ¹¹Pene kwawa ni zala ingulu na mangayo aminji ku si iya Misri ne Kanani, na atayi witu alinge watapata ichakudya. ¹²Chavine u Yakobo wevile kuli posho ku Misri, wawatumile atayi wetu ku mala ya wandilo. ¹³Ku sizo ya uwele u Yusufu wilondizye kwa nawawo, awana wa uYusufu wamanikwa kwa Farao. ¹⁴U Yusufu wawatumile anawawo kuwara kukumpazya u Yakobo utayi wawo aizye Kumisri, papamwi na amauda yakwe, ijumla ya awandu wosi sabini na tano. ¹⁵Ulo uYakobo wikile ku Misri; vine wafile umwene na papamwi na atayi wetu. ¹⁶Wasediwe angi Shekemu wazyikiwe ku kaburi dyene Abrahamu warikazile ku vipande ivya iyela kufuma ku wana wa Hamori uko ku Shekemu. ¹⁷Wakati wa ela iyaadi yene uMnungu wamwaindi u Abrahamu pene wasundilile, awandu angi wanyama ukoo ku Misri, ¹⁸chavine ulo winwike umwene wenje palulu ya Misri, umwene wene atamana kuusu uYusufu. ¹⁹Uyo umwene uwenji wawalongopa awandu wetu na kuwaronga amawi atayi wetu na kuwalonga amawi atayi wetu, nu wasumba awana wao awaza chavine wataraishi. ²⁰Ku chipindi chila u Musa waleliwe alinge unonu kumbele ya Umulungu, waleledwa emuyezi itatu ku numba ya tayi yakwe. ²¹Chavine wasubiwe, umwalele uwa ka Farao wansendile wansunga ungati umwanakwe. ²²U Musa walanganiziwe amalanganizo yosi ya chi Misri, alinge ali namaka ku mbola na amatendo. ²³Kabra achili atatimizya emyaka arubaini, yamwizira ku moyo wakwe kuwendangila anawawo. awana wa Israeli. ²⁴Pene wambwine umwiziraeli amarongiwa amawi, u Musa watetie nu lipsha ichisasi yene alinge wa kubonelera kuku ndamba u Mmisiri: ²⁵angi wawaza kukuwa ana wawo wamana kukuti umnungu wawapurusha ku kono wakwe, chavine alinge watamana. ²⁶Urusiku dwene dwafatile wawala ku baadhi ya awa Israeli alinge wakudwa; wajalibu kuwayangula, watela, wakali umwemwe mwaluko, wakali umwemwe mwaluko, mbona mupeshana ikauli umwemwe ku mwemwe,? ²⁷Changati wene wakosie ujilani wakwe wasukumite kutani, na kutola, yene unanu alinge atalanga utawala na iukumu yetu? ²⁸Uwewe umavyaba kungomanga, changati vine wakominge Ummisri iyolo? ²⁹U Musa wachibile badala yakweva ulo; wawa ungeni ku si ya Midiani, yene wawa nutayi wa wana wawe. ³⁰Chavine imwaka arobaini ya pitile, umalaika wafumele ku kumbuga ya ichetunda i Sinai, kumbele wa ndilo nkasi ya mwisita. ³¹Pene uMusa wawine undelo, washagiye nu stajabu chela chene wachiwine, na pene wajalibu kuchisudilila ili achilole, ilingu dyafuma dya Nkali dya mwizila yatela, ³²Unene na Mnungu wa tayi winu, uMnungu wa Abrahamu, nu wa Isaka, nu wa Yakobo.' U Musa watetime na alinge atasubutu kulola. ³³Unkali wapozya, 'Vula idyatozyaka isehemu pene uimelile amaali pa usokofu. ³⁴Nalola amagayo ya wandu wane wakuali ku Misri; Nevile kuwena kuwene, nani nika ele mbapurusha, sasa iza, gutume wewe ku Misri. ³⁵Uyu uMusa wene wankanile, uwakati wene watezile, 'unanu wakulongile ungati wamtawala na wamwamzi witu?' _ alinge wene uMnungu watumile awe umtawala na umkombozi. U Mlungu watumile ku kono wa malaika wene wanfumelile u Musa mwisita. ³⁶U Musa wawongwize kufuma ku Misri kabra ya ronga amaajabu ni ishala ku Misri na ku Runkuwa iya Shamu, naku bunga kuchipindi cha myaka arubaini. ³⁷Nu Musa uyu wene wawapozyizye awandu wakwi Israeli kukuwa, 'Umnungu arawinulile utumwi kufuma ku miyongoni ya aluko dwao, utumwi changati unene', ³⁸Uyu wene undu wene alinge ku mkutano kubunga nu malaika wene watezile nakwe kuchitunda Esinai. Uyu wene undu wene alinge ali nu tayi wetu, uyu wene undu wene wapokelile embola yene imbuma nu patela esili. ³⁹Uyu wene undu wene utayi wetu, wkanile kuku mwewa, wasukumile kutani, na ku mioyo yawene wagalukile ku Misri. ⁴⁰Kuchepindi echo wapozyizye u Haruni.' Tutanganizya emiungu yene ilatongoze. emiungu yene ilatongoze. Uyo uMusa, wene alinge atongozaya kufuma kusi iya Misri, tutamana chene champatile. ⁴¹Ulo watengenizye endama kusiku ezyo na wafunya endupo ku ulo esanamu na wazangile ku sababu ya kazi ya wene. ⁴²Chavine Umnungu wawageluke nu wapa awabudu osi awa palulu, changati vine iyandekiwe ku chetabu icha atumwi, 'Je mwanfunyezya unene indupo za anyama wene mwasezile ku mbunga ku mda wa myaka arubaini enumba iya Israeli?' ⁴³Mwazumela ema iya kukujaribu iya Moleki ni izota iya ka Mlungu refani, ni piha yene mwatenganizye nu wabundu awene, nanguwatwala ku tani echesini iya Babeli. ⁴⁴Atayi wetu alinge wale niema idya komanganela umashuda ku mbuga, changati Umnungu wawa muru pene watezile nu Musa, vine waitenganizye ku mfano wene wawine. ⁴⁵Ele dyene iema dyene atayi wetu, ku mda wawene, waretiwe ku si na Joshua. Ele dyafumilile umda pene winjile kutawala itaifa dyene uMnungu wawachembizye ikabra iya ukwale wa tayi weta ele alinge lileuli

mpaka ulusiku udwa Daudi, ⁴⁶wene wapatile echebali pamiso pa Mlungu,' na walenga kuvyamba amakao kwa Mlungu wa Yakobo. ⁴⁷Chavine u Selemani wazyengelile enumba uMlungu. ⁴⁸Anga ulo wene ali palulu atakwikalaya ku numba yene zizyengiwe ku mikono; uli chavine utumwi watezile, ⁴⁹kululu kwene icheti ichaukuane icha kali, ni welelo ni eneyo edya wekila amanama aya ukwane. Enumba iya aina chi mulazyengele?, watela Unkali: au kweni iyeneyo dyane idya supa? ⁵⁰Asu onkono wane wene ulongile uli ivindu vyosi? ⁵¹Chavine awandu wene isingo ingagu wene mutatailiwa mmoyo na makutwi, chela mda mukana eRoho isokofu,' mulaloge changati atayi winu chavine walogile. ⁵²U tumwichi ku kwa tumwi wene ataye winu wene alinge watangazya? Wawakominge atumwi wosi wene wafumelile changali kukwiza kwa adyumwi wene ali neaki,' ni sa ezi mwawa mwasaliti na mwakomangaji wa kumwene ulo, ⁵³umwemwe wandu wene mwalagileziywe esheria ela yene yalagizywe na amalaika chavine alinge mutaillema. ⁵⁴Chavine aemba wi gunguli pene wevile amambo eya, walasiwe mmyoyo ya wene, washela amino u Stefano. ⁵⁵Chavine awene, angi wawa aizwile eRoho isokofu, walozile kululu ku makini na kuwona utimu wa Mlungu,' nu kumbona u Yesu aimelile kukono udyilo uwa kaMlungu. ⁵⁶U Stefano watela, "Loli naona kululu kwa funngwa, nu mwana wadamu aimelile ukono udyelo umaka Mlungu." ⁵⁷Changati aemba wigunguli walabile ichongo kwi lingu dya palulu, waleba amakutwi yawene, wachebelela ku papamwi, ⁵⁸wansumbile panzi ya kaya nu kudamba amawe: na amashaidi wa vula emyenda ya wene eya pazi nu weka pasi papipi na amanama ya undumendo wene wetiwe u Sauli. ⁵⁹Pene alinge wakundaba amawe u Stefano, wendeliye kukumweta nkali nu tela, "Nkali Yesu, pokela eroho yane," ⁶⁰Walaba amakokola na ku kweta kwi ligu ikulu, "Nkali utawawazezywe ebi chavine pene watezile eya, wakatile eroho.

8

¹Sauli alinge ali kumivano ayakwe. Ulusiku ulo pine wanzizye kuwagazya kulekengana na masunde aya ite kelo dya Kuyerusalemu; nawene wazumikya wosi wasambine kumajimbo aya Yudea nu Samaria, kuleka akatumwa. ²Awandu wene wakunzumilaya uMulungu waanzikile u Stefano na kulosha kukwakwe. ³Umwene u Sauli waliluwinge ichisini ikanisa wazile inumba kwa numba na kuwa kwesa pazi achichima na alume, kuwa nyepa mwidyeselo. ⁴Wene wazumikiya wene alinge wasambana alinge wachili wawawila awandu imbola zya Mulungu. ⁵U Filipo wika mpaka kukaya iya Samaria nakuwawila imbela zya Kristo. ⁶Pine ikwingano wiivya na kuona ichimanilo chino wachilongile u Filipo; wawika utekamu kuchene wachivwa. ⁷Kufuma eppo awandu awinji wene wiivwile, amazimu amawi yawafumile awandu nukuyalila, kwi ilingu ikulu, na winji wene iza waa talalile na ivilema wapulishwe. ⁸Alinge kuliseko ikulu pa kaya iyo. ⁹Poshe ulo alinge pali undu adjumwi pakaya iyo itawa dyakwe u Simoni, yene alinge undozi; alinge alongaya uloji uwo ngani kuwa kasamazya awandu awa si iya Samaria, nuku watela kukuti umwene yene undu uwa muhimu. ¹⁰Asamaria wosi kufuma uricheche nanga unkali, wantegelizye; "undu uyu yene amaka ya Mulungu amakulu ichisini." ¹¹Wantegelezya, vino wawakasamizye kwisambo itani kulozi wakwe. ¹²Ngani pene wazumile kukuti u Filipo alinge wa wawila imbola izya umwene wa Mulungu nimbola izya itawa idya Yesu Kristo, wabatizwe, achilume na chichima. ¹³Nu Simoni unkala wazumile: pine wabatizwa wendelie kukuwa nu Filipo; line waona ichimanilo na amaye yene iza yalongekwa, wakasamile. ¹⁴Pine atwale awa ku Yerusalemu wiivwa kukuti i Samaria yatangana ulunongwa dwa Mulungu, wawatuma u Petro nu Yohana. ¹⁵Pine alinge wakwika wawalengelile, kingani wapokele umoyo uwachitimbano. ¹⁶Mpaka isambo idyo, umoyo uwachitimbano alinge atinjila kwa ndu yoyosi kuluwene; Ngani alinge wabatizwa kwitawa idya nkali u Yesu. ¹⁷Pine u Petro nu Yohana wawawikila imikono, ngani umoyo uwachitimbano wawikila. ¹⁸Pine u Simoni waona kukuti umoyo uwachi timbano wafunyiwa ukwawikiliwa imikono na atwale; welenginye kuwapa ihela, ¹⁹Watela wati, imbi nene amaka eya, ngani ngi yene nambikila imikono atangane umoyo uwachitimbano. ²⁰Pine u Petro wampozya; ihela yako papamwi nu wewe zityegele kutani, vino umakwelenganya amaka ya Mulungu yapatikanaya kuhela. ²¹Utali na chochosi ku mbola iyi, vino umoyo wako kasi unsokofu kwa Mulungu. ²²Poshe ulo tonda imbi zyako na kukundenga uMulungu pamwi akuwushiza imbi na melenganyo aya moyo wako. ²³Vino naona ulikumawi nu wavi unyepwe uwa mbi. ²⁴Nu Simoni wanjibu watela, indengi unkali kulunene, vino imbola zyosi zino mwatela zinganfu mila. ²⁵Pine uPetro nu Yohana alinge waona na kuwa wila imbola zya Nkali, wasuwile ku Yerusalemu ku zila iyo; wawawilile injili ikaya ininji izya Wasamaria. ²⁶Pino umalaika wa Nkali watetile nu Filipo na kutela, "Lolekesha uwale kuzila yene iwazile kusika iya Yerusalemu kuwala ku Gaza." (Izila iyo ili inyika). ²⁷Walolekesha na kuwala. Lola, alinge kuli undu uwa ku Ethiopia, utoashi yene alinge unkali pasika ya kandase; umweene uwa Ethiopia yene awikiwe palulu ya sawo zyakwe zyosi nape alinge aliku Yerusalemu kulenga. ²⁸Alinge asuwile aikile mwigali dyake alinge wasoma ichuo cha mbwilagu u Isaya. ²⁹Pine u Filipo, wawala uluwilo, wamwivwa wasoma ichuo cha mbwilagu u Yisaya wambwilikisha, umanile chine umasoma? ³⁰U Muethiopia watela wati, nguwezya uni ngi nayumwi uwandanganizya?" U Filipo azuwe mwigali nakukwikala papamwi nakwe. ³¹Umoyo uwachitimbano watela nu Filipo wati, sunda papipi ni gali idyo ukawe papamwi nadyo. ³²Ngani umpelo wene iza amasomo u Muethiopia alinge uwu; wakolizwe changati ing'ozu kuwala kwisizilo kusizwa, changati ing'ozu winile mya atiywile undomo wakwe: ³³Kungumbu zyakwe wawushizyiwe ihukumu yakwe unanu alandaula ululelo dwakwe? Uwikalo wakwe wawushiwa pasi. ³⁴Wulo utowashi wambwilikisha u Filipo, wati, nakulenga, umbwilagu chi yenewalandaulya imbola zyakwe, ngi kuhusu mwene, ama izyandu uwinji"? ³⁵U Filipo wanzya kutela, wanzay fumandiko eya aya Isaya kukundaulula imbola zya Yesu. ³⁶Pene walinzila, wafika pamazi, utowashi watela, "Lola, pali amazi epa chiyi chene chimbinga ndabatizwe?, ³⁷imbola izi, "Umu Ethiopia wanjibu" Nazumilile kukuti u Yesu Klisitu, yene umwana wa Mulungu," yatamwali mumandika aya mbele). Pine umu Ethiopia wimilisha igali. ³⁸Wawala inkasi ya mazi, papamwi nu Filipo nu towashi, u Filipo wambatizya. ³⁹Pine alinge waafuma

mumazi, umoyo uwa chitimbano watwala u Filipo kutani; utowashi atambwine, wawala ni zila yakwe nuku vapundilila.

⁴⁰Pine u Filipo wafumila ku Azoto. Wapitile ku kaya yila na kuwawila inji kukaya zyosi mpaka pene wafika ku Kaisaria.

9

¹Umwene u Sauli, wendeliye kufunya inongwa izya cihndula kukuti akomanga nangi ahemba wa Nkali, wazile kwa nkali uwa kuhani, ²na kukundenga ibaluwa iya kumasinagogi uko ku Dameski, ngani ngi ambone undu yene alikuziza iyo, awe uwachilume ama unchi chima, awanyepe na kuwaleta ku Yerusalemu. ³Nanga pene alinge alinunsizo, yafumilile kukuti pene wapalamila ku Dameski, pina uwelu wampazyizya kufuma kululu, ⁴'nape wawa pasi wivwa ilingu likupozya, "Sauli, Sauli, kuchiya wamba amagayo unene?" ⁵Usauli watela wati, wananu uwewe Nkali? Unkali watela wati, "Unene yene na Yesu yene umambika nyese; ⁶poshe ulo imilila, injila inkaya, ngani upozyiwa yene umavwambiwa kulonga. ⁷Awandu wene alinge walinunsizo nu Sauli wiinile mya, nuku wategelezya ilingu, poshe ululo watawinge undu. ⁸U Sauli wimilila pasi nakukwiwila amiso yakwe, atawine nachimwi chimwi, wandema unkono wandeta mpaka ku Dameski. ⁹Kusiku zitatu, alinge atalola, atakudya, nangi kumwela. ¹⁰Alinge pali unhemba pa Dameski itawa dyakwe u Anania, Unkali watezile nakwe intulo, "Anania." Watela, "Lola, Ndili epa, Nkali. ¹¹"Unkali wampozya, "Wuka uwale kukaya yene imakwitwa inyofu, mu numba ya Yuda ukawilikishe undu yene afumile ku Tarso ye akwitiwaya u Sauli; vino alinge walenga; ¹²vino wambine ntulo undu itawa dyakwe u Anania wakwinjila na kukumbikila imikono patulu yakwe ngani awezeze kulola. ¹³Ngani u Anania, "Nkali, nivwa imbola zyandu uyu kuwandu awinji, vino wawalongelile amawi asokofu awa ku Yerusalemu; ¹⁴Epa walagizya nu nkali wakwe kuwalema wosi wene walitaka itawa dyako. ¹⁵Umwene Unkali wampozya, "Wala, vino umwene yene nanchagula alisende itawa dyane pambele iya mataifa, amweene, na wana awa Israeli. ¹⁶Vino ngunsondezya vino yalaminji yene yakumvwamba kupata amagayo kwitawa dyane. ¹⁷U Anania wawala, winjila mula numba; Wambikila imikono nuku watela, Sauli, Unkali u Yesu, yene wa kufumila inzila pene alinge uyizile uku, andumile ngani uwezeze kulola kalinji uyizyuziwe umoyo uwachitimbano. ¹⁸Pine vyewa ivindu pamiso yakwe changati amapapa, ngani walola, wimilila, wabatizya; wadya ichakudya wapata amaka. ¹⁹Wikala na ahemba uko ku Dameski kusiku ininji. ²⁰Isambo idya alinge wawawila awandu imbola zye, Yesu Mumasina gogi, watela kuti umwene yene umwana wa Mulungu. ²¹Nawosi wene wivwile wakasamile nakutela kukuti, "Uyu kasi mwene undu yene wawa luwinge awandu wene alinge walitaka itawa ili uko ku Yerusalemu? Nepa alinge wiza kuwanyepa na kuwatwala kwaakali wakwe." ²²Umwene u Sauli alinge walonge walondowosha kuwa wiki na kuwawika Wayahudi wene waliku Dameski watawe ivinonu na kuzumila kukuti uyu yene uKrisitu. ²³Pene isiku ininji kupita, Wayahudi wiayangula papamwi kukuti waankomange. ²⁴Poshe wulo u Sauli wawa wamana amelenganyo yao. Wanteyamile pandyango unsanakulu nu usiku ngani wankomange. ²⁵Poshe wulo ahemba wakwe wansenda usiku waamwisha kupitila paluwumba, na kumwisha pasi mwikapo. ²⁶Pene u Sauli wafika ku Yerusalemu, wayo zyizye kukwingana na ahemba poshe ulo alinge wakuntina, watazumilile kukuti napinye uuhemba. ²⁷Pine u Barnaba wansenda wantwala kwa atwale, na kuwalandaulita vino u Sauli wambona Unkali muzima nu Nkali vino wapanga nakwe, navine u Sauli wawawila awendu kuyimbu imbola zytawa dya Yesu uko ku Dameski. ²⁸Wakomengine nao pine alinge wakwinjila na kufuma ku Yerusalemu. Watela kuyimbu kwitawa dya Nkali u Yesu, ²⁹alinge wakwiyangula na Wayahudi kuchiyunani nuku wayozya kukunkomanga. ³⁰Isambo pene awana wao wayimana imbola iyo, wansenda mpaka ku Kaisaria, waantwale uwale ku Tarso. ³¹Ngani itekelo dyosi idyaku Yahudi, Galilaya na Samaria, alinge liliniteko, dya zyingwa na kukwenda ukwakuntina unkali ni teko idya moyo uwachitimbano. ³²Pine u Petro alinge wapilimapilima inkaya, wawikila wene wali ni zumila wene wakwikalaya kukaya iya Lida. ³³Wambona uko undu yumwi itawa dyakwe u Ainea, undu uyo alinge alipachitala kumyaka mnane; vino alinge watalila. ³⁴U Petro wampozya, "Ainea, u Yesu Kristo akupulushe; Langazya uyale pachitaka chako, papo walangazya. ³⁵Na wandu wosi wene wakwikalaya ku Lida na ku Sharoni pene wambona undu uyo, wangelukilile Unkali. ³⁶Alinge pali unhema pa Yafa yene wakwitiwa u Tabitha, yene kukuti, "Dorcas" Uwachichima uyo alinge ayizwile imilimo ininonu, na manonu yene wayalongile kwa apina. ³⁷Yafumilile isiku izyo wawinile na kukufwa pene wanchizya na kukunzuvya kuchumba ichakululu waandambalika. ³⁸Vino i Lida alinge ilipapipi ni Yafa, ahomba wiivwile kukuti u Petro ali uko, wawatumile awandu wawili kukwakwe, wandenga, iza kukwitu utakawe." ³⁹U Petro walangazya wawuka, papamwi nao pene wafika, waandeta kuchumba icha kululu na afidwa wosi wimilile papipi nakwe walila, nuku wakunsondezya ikoti ni myenda yene u Dorcas wawashonelile pene alinge alipapamwi nao. ⁴⁰U Petro wawafunya wosi pazi ya chumba, watungama walenga, pene waugelukila umbili, watela, "Tabitha, langazya". Pene wiyula amiso yakwe pine wambona u Petro wikala pasi. ⁴¹Pine U Petro wampa unkono wakwe wamwinula, kukuwita wene wazumilaya na afidwa, wa walemeka kuluwene nuku umpuma. ⁴²Imbola iyi yamanikwe ku Yafa yosi, na wandu awinji wanzumila Unkali. ⁴³Pine u Petro wikile kusiku ininji ku Yafa papamwi nundu yene akwitiwaya u Simoni, yene alinganizya ingwembe.

10

¹Alinge kuli undu yumwi kukaya iya kaisaria, itawa dyakwe alinge u Kornelio, alinge unkali wiwupu idya Kiitalia. ²Alinge akuntimbanaya umbeta uMlungu na kukundenga uMlungu ni kaya yakwe yosi; wafunyizye ihela inji kwa Wayahudi na linge akuntimbanaya uMlungu isiku zyosi. ³Isambo idya saa 9 unsana kulu, waona amayeke umalaika wa Mulungu ayizile kukwakwe. Umalaika wampozya, "Kornelio! ⁴U Kornelio wandola umalaika nuku alinuwowa ichisini watela "Ichi chino chiyi nkali?" Umalaika wampozya "Kulenga kwako nindupo zyako zyzuwa palulu changati uwizusho kukwali wa

Mulungu." ⁵Epa tuma awandu wawale kukaya iya Yafa wakandete undu adyumwi itawa dyake u Simoni itawa idyamyao u Petro. ⁶Yene akwikalaya nundanganiziyi wa ngwembe itawa dyakwe u Simoni yene inumba yakwe ilimbela ya lukuwa." ⁷Pine umalayika wawuka yene alinge watela nakwe, u Kornelio wawita alonga milimo wawili awa inumba yakwe, nu luwi yene alinge wakuntimbana u Mlungu kwa luwi wene alinge wakundongela imilimo. ⁸U Kornelio wawalanda ulila yosi yene yafumila na kuwatuma ku Yafa. ⁹Isiku iyamyao isambo idya saa tisa pene walinzila wayipalamila ni kaya, u Petro wazuwa kululu ya numba kulenga. ¹⁰Nanga wulo alinge alinizala wawwambile chimwi, adye, ngani isambo pine awandu alinge watele ka ichakudya, wasondezwa amaye, ¹¹waona kululu kwiyuka na chimwi chikwika ni chindu changati umwenda unkulu ukwika pasi kukona zyakwe zyosi zini. ¹²Inkasi yakwe alinge akulinyama zyosi izya manama yani na zyene zikwavulaya palulu yaso ninoni izya kululu. ¹³Kalinji ilingu dyivwika dyatela dyati "Langazya, Petro siza udye". ¹⁴U Petro watela wati "Kasi vivyo, Nkali kuvino njili ndizaye ichindu chochosi chene chita dyikwaya na chene ichiwi. ¹⁵Pine ilingu dyivwika kalinji udwa wuwili "Chene wachelwifye uMulungu atachite kukuti ichiwi". ¹⁶Iyi yafumilile lutatu ni chindu icho chasu wa kalinji kululu. ¹⁷Ni sambo dyene u Petro alinge alulungine kunongwa izyo alinge zilinamaachi, Lola, awandu wene alinge watumiwa nu Kornelio winailila pando ele ya ndyango, alinge wawilikisha izila iyawala munumba. ¹⁸Wita na kuwilikisha ngi u Simoni yene akwitiwata u Petro ngi alinge akwikalaya epo. ¹⁹Pine u Petro alinge wakwelenganya amaye eyo, umoyo uwachitambano watela nakwe, "Lola awandu watatu wakuvwamba. ²⁰Langazya uyike pasi uwale nao. Utatine kuwala nao, vino imbatumile." ²¹U Petro wika pasi na kutela, unene mwene yula yene mukumvwamba. Kuchiyi mwiza?" ²²Watela wati, "U akida yumwi itawa dyakwe u Kornelio, undu unsokofu yene akuntimbanaya umbeta uMulungu, na wandu watelaya amanonu kusi yosi iya chiyahudi, apoziye nu malaika wa Mulungu akutume uwele kunumba yakwe, ngani ayivwe imbola kufumba kuluewe." ²³U Petro wawakalibisha inumba na kukwikala papamwi nakwe, unguzu wusiku udyemyao walangazya wawala papamwi nakwe, na luko awache kufuma ku Yafa wazile nakwe. ²⁴Ulusiku udwa myao wizile ku Kaisaria. Nu Kornelio alinge awawetekile; alinge wawita aluko dwakwe, na awiwunda dyakwe awapapipi. ²⁵Pine u Petro alinge wakwinjila inumba, u Kornelio wankukula na kutungama paka pasi pamanama yakwe kwishima. ²⁶Umwene u Petro wamwinula watela "Imilila; nangi unene napinye nandu." ²⁷Pine u Petro alinge wapanga nakwe, wazile inumba wawona awandu wakwingana papamwi. ²⁸Wawapozya, umwemwe mwakala mumanile kukuti kasi ivinono kukwendangiliwa nundu yene kasi uwa kaya yinu. Poshe wulo uMlungu ansondizye unene kukuti ndavwambiwa kukumwita undu yoyosi kukuti umbi ama unkwelengufu. ²⁹Ngani niza bila nanga kukana, pine natumiwa kuyayo, wulo muwilikishe kuchiyi mwatumiwe ku lunene." ³⁰Ukornelio watela, "Isiku zini zyene zypita, isambo changati ili alinge nalenge isambo ida saa tisa unsana kulu inumba yane; nuonu pambele yane undu aimilile alini myenda imyelu, ³¹wambozya "Kornelio uMulungu wivwa kulenga kwako, nindupo zyako kwa apina zya wa uwizusho kwa Mulungu. ³²Wulo tuma undu ku Yafa akamwite undu yumwi yene amakwitiwa u Simoni aize kukwako, kalinji akwitiwaya u Petro yene akwikalaya kwandanganiziyaji uwa ngwembe udyumi yene akwitiwaye u Simoni yene inumba yakwe ilipambelo ya lukuwa. ³³Ulemashe: Umpelo uwa, "Unaya akwiza apange namwi," utamwali mumandiko aya kali. ³⁴Pine u Petro wiyula undomo wakwe watela wati, izyamwene, na zumila uMlungu sanga awe nulutogo kwandu adyumwi. ³⁵Ngani, chila kaya undu yoyosi yene akuntimbanaya na kulonga amanonu azumiliwe kukwakwe. ³⁶Umanile imbola zino wazifunyize kuwanda awa ku Israeli, pene alinge wawawila imbola inenu iya utekamu kupitila u Yesu Klisiru yene Unkali wa wosi- ³⁷Umwemwe mwakala mumanile imbola yene yafumilile, ku Yudea yosi yandilile ku Galilaya, pene ubatizyo wene u Yoana wawawilile. ³⁸Imbola iyo alinge iya Yesu Kristo, vino uMlungu wampatile amafuta kumoyo uwachitimbano na kumaka. Wazile amalonga amanonu na kuwapulusha wosi wene alinge wanyepwa nu Shetani, vino uMlungu alinge alipapamwi nakwe. ³⁹Usweswe twamashuuda awa mbola zyosi zine wazilongile kusi izya Kuyahudi na Kuyerusalemu uyu yene u Yesu yene wankominge na kukuntumbika pamsalaba. ⁴⁰Undu uyu uMlungu wanzushizye ulusiku udwa utatu na kumanikwe, ⁴¹kasi kuwanda wosi, ngani kwa amashuuda wene wachaguliwa nu Mulungu. - usweswe twakala, wene twadyile nakwe na kumwela nakwe pene wazyukile kufuma kwa fwile. ⁴²Atalagizye kuwawila awandu nakuwatwa mashuuda kukuti uyu yene uMlungu wanchagwile kukuwa unjanguzi uwa apuma na afwile. ⁴³Kulumwene awilagu wosi wawe amashuuda, ngani yene azumila kulu mwene awushiziya imbi kwitawa dyakwe." ⁴⁴Pene u Petro alinge walanda ula eya, Umoyo uwachitimbano wawizila wosi wene alinge wa tegelezya imbola izi. ⁴⁵Akala awiwupu ida wene wizile nu Petro wa kasamile, kumani uwa moyo wachitimbano, yene asambine kumataifa. ⁴⁶Vino wivwile ewa awasi watela kuvitelo ivyini na kukuntimbana umbeta uMlungu. U Petro watela, ⁴⁷"Kuli undu yoyosi anga yakana amazi awandu wa tabatizwe, awandu ewa wantangana umoyo uwa chitimbano changati usweswe?" ⁴⁸Pine wawapozya wabatizwe kwitawa dya Yesu Kristo. Pine wandenga ayikale nao kusiku kache.

11

¹Atwale na aluko wene alinge wali uko ku Yudea wivwile kukuti awasi watangana ulunongwa dwa Mulungu. ²U Petro wizile uko ku Yerusalemu, iwupu ila idya wandu wene watailiwe wanda kumumana, na kutela, ³"Wakolezyana na wandu wene watailiwa na kukudya nao!" ⁴Pine u Petro wanda kulanda ula chene chafumila kutekamu; watela, ⁵"Alinge nalenga kukaya iya Yafa, naona amaye chimwi chikwika changati umwenda unkwu pasi kufuma kululu kumbembo zyosi zini. Chikwika kukwane. ⁶Nachilozile na kuchelenganya naona inyama izya manama yani wene wakwikalaya palulu yasi, ni nyama izyandonde ni nyama zino zikwavulaya ni noni izya kululu. ⁷Pine nivwa ilingu nunene, "Langazya, Petro, siza udye!" ⁸Natela, kasi vivyo, Nkali, mundomo wane chi chili chinjilaye ichindu chochosi chene kasi ichiso kofu ama ichiwi"

⁹Ilingu dyivwika kalinji kufuma kululu, chene achelwifye uMlungu nakuwa ichelu, utachite ichiwi, ¹⁰yafumilile lutatu, pine chila chindu chasendi wa kululu kalinji. ¹¹Lola, isambo idyo alinge kuliawandu watatu alinye wimilile pambeke ya numba yene alinge tumwali; wa tumiwe kufuma ku Kaisaria kukwiza kukwane. ¹²Umoyo uwa chitimbano wambozwa mbale nao. Ndalekengane nao. Achilume ewa sita wazile papamwi nu nene kuwala kunumba yandu adyumwi. ¹³Watupozyize vino wambwine umalaika aimilile munumba yakwe watelo, nduma ku Yafa ngandete u Simoni yene itawa dya myao u Petro. ¹⁴Apanga inongwa kukwako kunongwa iyo upu ushwa uwewe ni numba yako yosi. ¹⁵Pene nanda kutela nao, umoyo wachitimbano wika kuluwene changati vino wizile kulusweswe kumwanzo. ¹⁶Nakwizuka imbola zya Nkali, vino watezile, "Yohana wabatizye kumazi; poshe ulo mubatizywa kumoyo uwachitimbano." ¹⁷Ngani ngi uMlungu wafunyize indupo ngati zino watupile usweswe pino twanzumilile Unkali u Yesu Kristo, unene na nanu, yene ngawezya kukumpinga uMlungu? ¹⁸Pine wiivwa imbola izi, watasuvizye, ngani wa ntogwile uMlungu na kutela, "UMlungu wafunya kutonda kwa amataifa." ¹⁹Ngani wene wazumilaya wene amagayo yandilile kufwile wa Stefano wasambine kufuma Kuyerusalemu- awizumilo ewo wazile kutani, Kufoinike, Kipro na ku Antiokia. Wawapozyize imbola ivya Yesu adyumwi kwa Wayahudi ngani kasi kwa winji yoyosi. ²⁰Kuwawo alinge awandu kufuma ku kipro na ku Krene, wizile ku Antiokia na kutela na ayunani na kuwapoza imbola zya Nkali u Yesu. ²¹Nu nkono wa nkali alinge ulipapamwi nao, awandu wosi wazumile na kukungalukila unkali. ²²Imbola zya zyaifikile mumakutwi aya ikani dya ku Yerusalemu: Ngani wantuma u Barnaba awale ku Antiokia. ²³Pino wiza na kuona amaka ya Mulungu wasekelile; na kuwapa umoyo wosi washale nu Nkali mu myoyo yao. ²⁴Vine alinge undu unsookofu aizyuziwe nu moyo uwa chitimbano ni zumilo na wandu awinji zyoka kwa Nkali. ²⁵Pine u Barnaba wazile ku Tarso kukundola u Sauli. ²⁶Pine wambona, wandeta ku Antiokia. Yawile umwaka umpuma wakwingine papamwi ni tekelo na kuwalanganizya awandu awinji. Na chemba witiwe akristo udwa kwanza uko ku Antiokia. ²⁷Kusiku izyo awilagu wikile kufuma ku Yerusalemu mpaka Kuantiokia. ²⁸Kuwao alinge uAgabo dyene itawa dyakwe, wimila kusondezywa nu moyo uwachitimbano kukuti izala ingali ilawe kuwelelo wosi. Iyi yafumilile kwisambo idya Klaudio. ²⁹Kuvivyo, ahemba, chila yuyo chila chene alinacho, wiyangwile kutwala wakwawwe awanao wene wali Kuyahudi. ³⁰Wawikile wuli, watumile ihela kunkono wa Barnaba nu Sauli.

12

¹Isambo idyo umweene u Herode wagolosha unkono wakwe kuwache wene wafumile kwikwingano ngani kuwapa amagayo. ²Wankomanga u Yakobo umwanao nu Yohana ikwa lupanga. ³Pine waona wawanonezya Ayahudi, wandema nu Petro kalinji. Alinge isambo idya mikate yene itasasaya. ⁴Pine wendema, wanyepa mwidyesele na kuwika amawupu yani aya luwi ngani kukumwangelila, alinge wawwamba antwale kuwandu ngi ipasaka yapita. ⁵U Petro wanyepwa mwidyesele, pine iwu ngano dyandengela ichisini kwa Mulungu. ⁶Isiku pene u Herode alinge chili atawala kukunfunya, usiku uwo u Petro alinge ayonile pakasi ya luwi wawili, nuku anyepiwe ni minyololo yiwili, na wene alinge wakumwangelila pambeke ya ndyango alinge wakwangelila idye selo. ⁷Lola, umalaika wankali wanfumila nu welu wapazya inumba. Wandamba u Petro paluwavu na kukundangaza watela, "Langazya ichikala kashe, ni minyololo yene alinge anyepiwe yasatuka imikono yakwe. ⁸Umalaika wampoza, vala imyenda yako vwala ni ndyato zyako. U Petro wawika wulo umalaika wampoza, "Vwala ni chivwalo chako ungonge." ⁹Wulo u Petro wankonga umalaika nakufuma pazi. Atazumilile chene wachilonga umalaika kukuti ichamwene. Alinge wakuti amayeke. ¹⁰Pino wawapita wene walinda awa kwanza na wa wuwili, wafika pigeti idya chuma idya kwi njila kuwala kumjini, dyiyuka ikala. Wafuma pazi kuma kaya, pine umalaika wandeka. ¹¹U Petro ine wimana, watela epa nazumila kukuti Unkali alinge wantuma umalaika wakwe kunfunya kumikono ya Heroe, na kuwandu wosi awa kuyahudi." ¹²Pine wamana eya, wiza kunumba iya Mariamu unina wa Yohana yene u Marko; Aklisitu awinji wakwingine walenga. ¹³Pine walamba ihodi pandyango, undonga milimo adyumwi umwalili itawa dyakwe u Roda wiza kukwiwila. ¹⁴Pine wamana kukuti ili ilingu dya Petro vino wasekeline wapotwa na kukwiwila undango; pine wachimbilila kuchumba; na kuwapoza kukuti u Petro ayimilile pambeke ya ndyango. ¹⁵Awene wampoza, "Uwewe utakola injele" poshe ulo iza alemishe wakuti mwene. Awene watela "Uyo umalaika wakwe." ¹⁶U Petro wendeliye kulamba ihodi, pine wiiwila undyango, wambona na kukasamala ichisini. U Petro wawinalisha nu nkono inalinye myaa na kuwapoza vino u Nkali wanfunya mwidyesele watela, ¹⁷"Uwapoza u Yakobo na wana wao imbola izi." Pine wawuka wawala ukwinji. ¹⁸Pine kwawa unsama kulu, kwawa upina ukulu kwa luwi, kuchine chafumila kwa Petro. ¹⁹Pine u Herode wamuwamba na kumbulizya, wawilikisha alinzi na kulagilizya waafwe. Wafuma kuyahudi wawala ku Kaisaria wikala uko. ²⁰U Herode alinge wawanyesela awandu wa Toro na wa Sidoni. Wawala kupapamwi kukwakwe. Wawa ni wunda nu Blasto umwimilizi wa mweene, ngani awavwe, ngani walenga iteko, vino isi yao yatengine ichiliwa kusi iya mwene. ²¹Ulusiku pene dwafika u Herode wawwazile ivi vwalo ivya umweene na kukwikala pa chiti chakwe ica umweene, na kuwawila. ²²Awandu walamba ichongo, "Ili ilingu dya Mulungu kasi ilingi dya ndu!" ²³Pine umalaika wandamba, vino atampile Mlungu utimu; wadyiwa ni chango wafwa. ²⁴Pine ulunongwa kwa Mulungu dwakula na ku sambana. ²⁵Pine u Barnaba nu Sauli wamala ihuduma yao wafuma pala na kusuwa KUyerusalemu, waansenda nu Yohana mwene itawa dyakwe iwiliwa u Marko.

13

¹Kwi itekelo idya ku Antiokia, alinge pali na awilagu wamwi na alanganizyi. Walinge u Barnaba, u Simoni (mwene witiwe Nigeri). U Lukio uwa Kirene, Manaeni (umwanao nu Herode mwene kasi uwa ulanda adyumwi unkali uwa kaya), nu Sauli. ²Alinge waluntimbana unkali watadyile nachimwi, umoyo uwachitimbano watela, mbikili pambelo u Barnaba nu

Sauli, waulouge u ndimo wene imbitilile." ³Pine itekelo dyafunga, kulenga, na kuwika imikono yao palulu ya wandu ewe wawaleka wawale. ⁴Wulo u Barnabas nu Sauli wantimike umoyo uwachitimbano wikile kuwala ku Seleukia; kufuma uko unsizo wao alinge uwandu kuwa kuwaka kwengelezi idya Kukipro. ⁵Pene alinge walikukaya iya Samaria wawawilile imbila zya Mulungu mumatekelo aya Yahudi. Alinge walipapamwi nu Yohana u Marko ngati unzya wao. ⁶Pine wazile kwitengelezi dyosi mpaka ku Pafo, waambine undu yumwi undozi, Umyahudi umbwilagu uwaulongofi, yene itawa dyakwe alinge u Bar Yesu. ⁷Undozi uyo wiyavwile nu Liwali Sergio Paulus, yene alinge undu uwa njele undu uyo wawalalike u Barnaba nu Sauli, vino alinge amavwamba kukwivwa ulonongwa dwa Mulungu. ⁸Pine u Elima "yula undozi" (Wulo vine itawa dyakwe alinge walilanda ulaya) wawapingile; wayozyizye kukungaluzya yula uliwali atazumile. ⁹Ngani u Sauli yene akwitiwaya u Paulo, alinge aizwizwe umoyo uwa chitimbano watondomishe, ¹⁰watela wati, "We mwana wa zoka, uyizwizwe nu longofi nu yegevu. Uwewe wa ndwani kuyosi aya mwene. Utakapela kuzigaluzya iziki zya Nkali, zyene zilolwike, ali uwezya?" ¹¹Epa lola, unkono wa Nkali ulikalulu yako, nu ukuwa wa masongo. Utakauwona uzuwa kwisambo" Pine papo untutu wa chisi wa tanda palulu ya miso ya Elimas; nandile kupilima papo na kulenga awandu wandongozye ikwakundema unkono. ¹²Pine uliwali waona chene chafumila, wazimile, vino wakasamizwe na masunde aya Nkali. ¹³Pine u Paulo na awi unda dyakwe wandile unsizo uwa mmazi kufuma ku Pafo wafika mpaka ku Perge ku Pamfilia. Lakini Yohana aliwaacha na kurudi Yerusalemu. ¹⁴Upaulo ni unda dyakwe wawukile kufuma Perge wafika ku Antiokia iya ku Pisidia. Uko wazile kwitekelo ulusiku udwa supa na kukwikala pasi. ¹⁵Pine wasoma amasunde nu mbwilagu, akali witekelo wawatumile imbola wateke, "Wanitu, ngi muli ni nongwa izya wapa awandu amaka mutele." ¹⁶Pine u Paulo wimilile na kuwinulila unkono; watela, wachilume wa Kuisraeli na wene mukunzumilaya uMulungu, tegelezyi. ¹⁷Umlungu wa wandu wa Israeli wawachagwile atayi witu na kuwawika awandu awinji pene wikile kusi ya Misri, na kunkono wakwe kukwinuliwa wawalongwi zye kuzi yakwe. ¹⁸Ku myaka amakumi yani wayimbile kuwene inyika. ¹⁹Pene wayaluwine amataifa saba kusi iya Kaanani, wawapile awandu witu isi yao kupyani. ²⁰Imbola izi zyosi zyafumile ku myaka mya mnane na hamsini. Pine ivindu vyosi, uMlungu wawapile ayanguzi papamwi nu Samweli umbwilagu. ²¹Baada ya yaya, awandu walengile umweene, pine u Mlungu wawapile u Sauli umwana wa Kishi, undu uwachitelo cha Benjamini, ni kukuwa umweene uwa myaka amakumi yani. ²²Pine wambusha kumweene wamwinwile u Daudi kukuwa umwene wao. Alinge kwa Daudi kukuti uMlungu watezile, nampata u Daudi umwana wa Yese kukuwa undu yene chindu chene nchitogwile. ²³Kufuma kuluko dwa ndu uyu uMlungu wa yitela Israeli umpulushi, u Yesu, changati vino watezile. ²⁴Eya yandile kufumila, pine uYesu alinge achili atiza, u Yohana wawapozizye awandu ubatizyo uwa tonda kuwandu wosi awa ku Israeli. ²⁵Nape uYohana pene alinge wamalizizya undima wakwe, watezile wati, munelenganya kukuti unene na nanu? Unene kasi nayula. Poshe wulo tegelezyi, yene ayizile kunuma yane, ndafwaya nanga kusatula ingusa zya ndatu zya manama yakwe. ²⁶Wantu, wana waluko dwa Abraham, na wene kukwinu wa kuntimbanaya uMulungu, imbola izi izya upulushi zyatumba kulu sweswe. ²⁷Kuwene wakwikalaya ku Yerusalemu na amwene wao, watamanile kutosu, na walinge watazimana imbola zya mbwilagu zyene alinge zisomiwaya chila lusiku udwasupa; kuvivyo wazilongile imbola zya mbwilagu ikwa kumbukumu u Yesu afwe. ²⁸Poshe vino alinge watapata uuwu wowosi wene ungawika wankomange, wandengile u Pilato ankomange. ²⁹Pine wamalizya imbola zyosi zyene zyandikwe kuhunu umwene, wamwishizye panti wandambalika mwiwila. ³⁰Pine uMlungu wanzuyishizye kufuma kwa afwile. ³¹Waonike kusiku ininji kwa wene wazile papamwi nakwe kufuma ku Galilaya kuwala ku Yerusalemu. Awandu iwa isaizi amashuuda wa wandu. ³²Wulo tumleta imbola inonu izya lufingwa zyene wafingiliwe asakulu witu. ³³Umlungu wawikile ulufingwa ulu kukwitu, awana wao, kuwalo wampulwishe u Yesu na kukunsuvya kalinji kupuma, ili dyandikwa ku Zaburi iya uwili: 'Uwewe wa mwanane, ilelo nawa na tayi wako. ³⁴Izya mwene wanzuyishizye kufuma kwa afwile ngani umbili wakwe utaluwangike, wapange wuli, 'Nakukupa usokofu ni chitimbano ichamwene icha Daudi' ³⁵Vino vivyo kalinji watezile kuzaburi iya muyao, 'Utakwamila unsokofu wako kuuona uwote. ³⁶Vine u Daudi walongile kulutogo dwa Mulungu kululelo dwakwe, walambalile, walambalikwe papamwi na atayi wakwe, wauwine uluwazi, ³⁷Ngani mwene wazyushiwe nu Mulungu atauwine uluwazi. ³⁸Wulo imanikwe kukwinu, wanitu, kupitila undu uyu, mwawushiziwa imbi zinu. ³⁹Kwa yene azumilaya wawa zyiziwa utimu ni mbola zyosi izya masunde ya Musa ngati atawapile utimu. ⁴⁰Wulo mwangalile ichindu chene watozile awilagu chitafumile kukwinu. ⁴¹Lola, wene muli nibyedo, mukakasomale na kukufwa; vino nalonga imilimo kusiku zinu, imilimo yene tanga muyizumile, nanga ngi undu amlandaulile. ⁴²Pine u Paulo nu Barnaba wawuka awandu wawatengile wapange imbola izi ulusiku udwa supa dwene lwizile. ⁴³Pine iwungano dyi tekelo dyasila, ayahudi awinji na longofi awamwene wawafatile u Paulo nu Barnaba wene wapangile nao na kuwakomekesha wendeleye ku ngumbu zya Mulungu. ⁴⁴Ulusiku udwasupu udwa ikaya imbuma yakwingine kukwizwa ulunongwa dwa Mulungu. ⁴⁵Ayahudi pine waona iwungano, wizwile ulinga na kutela inongwa zino alinge zikana inongwa zino alinge ziteliwa nu Paulo na alinge wakuntukana. ⁴⁶Nanga ulu u Paulo nu Barnaba alinge watela nanga kutina chochosi watela weti, "Alinge ivinonu ulunongwa lwa Mulungu luteliwe kukwinu tamla. Vino Mulusingila kutani kufuma kukwinu na kukwiona kukuti mutavwamba upuma uwa siku zyosi lolitu wagalukila amataifa. ⁴⁷Changati vino unkali watupozya, kukuti, namuwika umwemwe changati uwelu wamataifa, kukuti mulete upulushi ku welelo wosi. ⁴⁸Amataifa pene wivwa eya, wasekilile na kutogola inongwa zya Nkali. Awinji wene wachaguliwe ku upuma uwa siku zyosi wazumile. ⁴⁹Ulungu dwa Mulungu dwasambine kuwelelo kosi. ⁵⁰Ayahudi wawasundile wene wifunizye na achichima wamwi, poshe na akati wa kaya. Wasongelizye amagayo kwa Paulo nu Barnaba wawasumbile kuzi ya mpaka wa kaya. ⁵¹Pine u Paulo nu Barnaba wakung'wite ulungundi dwa manama yao. Na kuwala kukaya iya Ikonja. ⁵²Na ahemba alinge wasekela papamwi nu moyo uwachitimbano.

14

¹Yafumilile nkati ya Ikonio kukuti u Paulo nu Barnaba winjile papamwi inkasi yi tekelo dya Yahudi na kupanga vino iwungano ikulu idya wandu Ayahudi na Ayunani wazumile. ²Poshe wulo Ayahudi wene watazumilaya wawasongelizye injele amataifa na kuwawika wawe awawi kwa wana wao. ³Wulo wikile uko kwisambo itani, watela ku yimbu kumaka ya Nkali, nuku wafunya umashuuda uwa mbola zya ngumbu zyakwe. Wawikile ukwa funya ichimanilo namayeke yalongiwe kumikono ya Paulo nu Barnaba. ⁴Poshe ulo itala ikulu idye kaya iyo dya pegwike: awandu wamwi alinge wali kwa Ayahudi na wanjil papamwi na atwale. ⁵Isambo pene amataifa na Ayahudi wayozyizye kuwayangula akali wao kuwalongela amawi na kuwalamba na mawe u Paulo nu Barnaba, ⁶wawa walimana idyo na kuchimbilila kukaya iya Likaonia, Listra na ku Derbe, na mutala yene yapilime epo, ⁷nuko wawawilile injili. ⁸Nuko ku Listra alinge kuli undu adyumwi yene alinge akwikalaya, alinge atakola amaka mumanama yakwe, alinge undema kufuma munda ya mayi wakwe, alinge achili ayendaye. ⁹Undu uyo wamwivile u Paulo watela. Upaulo wantondomisha kumiso wambona kukuti alini zumilo idya pulushwa. ¹⁰Pine wampozya kwilingu idya palulu, "Imilila kumanama yako." Nundu uyo wamanga ndulu na kukwenda. ¹¹Iwungano pine dyaona chene wachilonga u Paulo, wapazyizye ilingu, nakutela kuchitelo icha Kilikaonio, "Amulungu watwikila changati awandu." ¹²Wamwitile u Barnaba "Zeu," nu Paulo "Herme" vino alinge utezi ukulu. ¹³Umwndandi wa Zeu, yene itekelo dyakwe alinge lilikuzi nikaya, waletinge ingambaku ya ng'ombe namauwa mpaka pa njango unkulu uwa kaya, umene ni wupu dya wandu alinge wawamba kufunya indupo. ¹⁴Ngani atwale, u Barnaba nu Paulo, pine wivwa eya, wazyandwile ivivalo vyao ichikalakashe wawala pazi kwi wungano, nuku walila, ¹⁵na kutela, "Mwe wandu, kuchiya mulonga imbola izi? naswinye twa wandu cha mwemwe. Tumletela imbola inonu, ngani mugaluke kufuma kuvindu ivi vino vitafwaya na kukumbalila uMlungu yene alinupuma, yene wawambile kululu, isi nu lukuwa na chila chindu chene chimwali. ¹⁶Kwisambo dyene lipitile, wawazumile amataifa kupita kuzila zyao akala. ¹⁷Alinge atauka, alinge atauka bila umashuuda, wawikile ivinonu kulilo na kuwapa ivula kufuma kululu nisambo idya vyakudya, nakuwizu zya imyoyo inu kuvyakuda ni seko" ¹⁸Nangi kumbola izi, u Paulo nu Barnaba kumagayo walikanile iwungano kuwafunyizya indupo. ¹⁹Poshe wulo Ayahudi wamwi kufuma ku Antiokia na Kuikonio wizile kuyangula iwungano. Wandamba u Paulo na mawe wangulunda mpaka kuzi ni kaya, alinge wakwelenganya kukuti wafwa. ²⁰Poshe wulo ahemba alinge wimilila papipi nakwe, walangizye, injila mukaya. Ulusiku udwa wuwili, wazile ku Derbe nu Barnaba. ²¹Pine walanganizya iinjili kukaya yila nu kuwa wika ahemba awinji, wasuwile ku Listra, mpaka ku Ikoniamu, na ku Antiokia. ²²Wendelie kukambya imyoyo ya ahemba na kuwi kwa imyoyo wendeleye ni zumilo, watela, izyamwene twinjile kumweene wa Mulungu kumagayo aminji. ²³Pene wawa chagwile kuluwene achikulu kuma ungano ya wene wazumila ya, alinge walenga na kufungu, wawatemike kwa Nkali yene awene wanzumile. ²⁴Pine wapitile ku Pisidia, Wafikile ku Pamfilia. ²⁵Pine wapangile inongwa ku Perga, kwikile kuwala ku Atalia. ²⁶Kufuma uko wazuwile imeli mpaka ku Antiokia kwene alinge wifunya ku ngumbu zya Mulungu kundimo wene alinge wawumalizya. ²⁷Pine wafika uko ku Antiokia, na kuliunganya iwungano idya papamwi, wafuna ipola kumbolala zino uMlungu wazilonga kuluwene na vino uMlungu wawiyulila undyango uwizumilo kuwandu awa mataifa. ²⁸Wikile kwisambo itani na ahemba.

15

¹Nawandu wam wikile kufuma kwa mayaudi nakuwalinganizya anawaho, watela, "Ngiimtatailiwa chungu ilazima ya u Musa, mutakawezya kupulushiwa." ²Pene u Paulo nu Barnaba pene inge na amalumbano ni vitelo papamwi na, mwanao wine wayangile kuli u Paulo, Barnaba, nawanji kachi wawale ku Yerusalemu kwa amitume nachikulu kumbola izyo. ³Chavine, mwatumiwa mwaleta iseka ingulu kwa mwanutu hosi. ⁴Pininge wali ku Yerusalemu, wakalihiswe nitekeli na chikulu, wifunyizye italifa ya amambo yosi yine uMlungu walongile papamwi hosi. ⁵Awandu wamwi wamwamini, wine alinge wali namaupu yafalisayo, wimilile nakutela, "Izyamwene kuwa pozya na kuwamlisha waileme amafunde ya Musa." ⁶Ulo atumwa na chikulu wimilile papamwi wachelenginye ichi ichi. ⁷Kabula yipange ikulu u Petro wimilile watela kumiyao, wanawitu mumanile kukuti kukali kwine kwaapitile uMlungu walongi upeuzi kuminu, kukuti kwatityane. ⁸Umlungu, yineamanile imwoyo, amakwakikisha kumiyao, amawape umoyo usokonfu, chukati vinewalongile kumitu; ⁹na alinge alalinganizya ulenge ngano kuluse na kuluse na kuwene, wai wika imwoyo yao kukuwa iminonu kizumilo. ¹⁰Kuchii, mukuchilila uMlungu muwike hinila palulu ya singo za aemba wine awise witu usweswe twapotidwe kukimilila? ¹¹Nangaulo tuzumila kukuti tupuluswa izumilo zdwatai u Yesu changati vinoizawali." ¹²Hiungano zdwosi pineinge wakutegezya u Barnaba nu Paulo pene ange wafunya ipola idwala ndizya na amayeke yene uMlungu wawikile papamwi nao kuwandu wamasi. ¹³Pina walekile kutela, u Yakobo watezile "Wati wanawiti ndegelezayi. ¹⁴U Simoni wapangila vinetam uMlungu kwizumilo wawa vile amasi ngani kukuti aipatile kufuma kumyao awandu kwitawa dyake. ¹⁵Imbola izya awilago zikwiwa nili changati vineiyandikwe. ¹⁶Ngiimbola izi zasila ngusua nakwi zyenga kalinji iyema dya Daudi, yene yawa pasi; ng'winula na kulinganizya uluwazi wakwe, ¹⁷ngani kukuti awandu winewoshazile wavambe utayi, papamwi na wandu awa masi wene witiwe kwitawa dyane." ¹⁸Ulivine watela utai inewalongile eya yene yamanikwe kufuma kali. ¹⁹Hepa uyanguzi wane, kukuti tutawape amagayo awandu awamasi wene wakungalukila uMlungu; ²⁰Nangi ulo twandike kumyao kukuti wifunye kutani nuluwazi uwa sanamu, isula izya ukuwi, nazine zinyongwiwe nulanda. ²¹Kufuma ivilelo vya achikulu kuli awandu chila kaya wine wawila nakukusoma u Musa kumatekelo chila lusiku." ²²Epa yaoneka kuti yawanonela ayemba na chikulu, papamwi nitekelo zyosi, kukupeula u Yuda ine iza wakwitwa Barsaba, nu Usilas, wine alinge akali witekelo, na kuwatuma ku Antiokia papamwi nu Paulo nu Barnaba.

²³Wandike uli, "Ahemba, achikulu na anawao kwana wao awamasi wene wali ku Antiokia, Shamu na ku Kilikia, salamu. ²⁴Twivile kukuti awandu wamwi wene izatutawapa isunde izdo, wafumile kumitu nawawagazy kumalanganizyo imwoyo yinu. ²⁵Hepa yaoneka ivinonu kumitu wosi kupeula awandu nakuwatuma kuminu papamwi na atoge witu u Barnaba nu Paulo, ²⁶hawandu wine wafunya uwikalo wao kwitawa dyatai u Yesu u Kristo. ²⁷Epa twatuma uYuda nu Sila, wawapozya eyo nyeyo. ²⁸Vine ya onike ivinonu kumoyo usokofu nakumitu, kasi kuwika palulu yinu unziyo ukulu kupita eya yene ayalazima. ²⁹Kukuti mugeluke kufuma kuvindu vine vifunyiwa kusanamu, kulanda, ivindu izya nyonga, nu ukuwi. Ngimukwi wika kutani nizi, ikuwa ivinonu kuminu aya na wala. ³⁰Epa, vine wasambanywa, wikilile ku Antiokia; Pine wakwinganya iwungano papamwi, watwazile ibarua. ³¹Pine alinge waaisoma, wasekelile vine wawapile umoyo. ³²U Yuda nu Sila, na awilagu, wawapile umoyo awandu ku nongwa inji na kuwapa amaka. ³³Pine wikile kwi isambo huko, wawasambinye kwi iteko kufuma ku wandu ku wala wene iza wawatumile. ³⁴[Nanga ulo yaonike ivinonu uSila kushala uko] ³⁵Nanga ulo Upaulo na awanji wikile ku Antiokia papamwi na awanji awinji, epo walanganizye na kuwila imbola ya Tayi. ³⁶Pine isiku zypita u Paulo watezile kwa Barnaba, "Tusuwe isambo ili, na kuwendangi la aluko chila kaya pine iza tuwila imbola ya Tayi na kuwaona vine wali. ³⁷U Barnaba wawwamba kukusenda papamwi nao u Yohana yene wakwitwa uMarko. ³⁸Nanga ulo u Pulo welenginye alinge kasi ivinonu kukusenda uMarko, yene wawalekile uko ku Pamfilia na kulekengana nao ku milimo. ³⁹Dine epo dwafumila uluma ulukulu nepo walekengine, nu Barnaba wansendile u Marko na kuuka ku meli paka ku Kipro, ⁴⁰Nanga ulo u Paulo wampewile uSila na kuuka, pine wampile na waluko kwi zumilo dya Tayi. ⁴¹Na wazile kupitila ku Shamu na Kukilikia, wasimbatizya amatekelo.

16

¹U Paulo napinye pine wizile ku Derbe nu Lystra; Lola, pala linge pali undanganizyi wakwitwa u Timotheo, undumendo mwine waleliwe nu umayi iwa chiyahudi mwine umuumini nu utayakwe linge Ungiliki. ²Awandu iwa ku Listra na kwi Ikonja wankomekishe ivinonu. ³U Paulo wanvwambile ngani awale nakwe kunsizo ulo wansendile wantahili vino ayahudi wine linge wali uko linge wamanile kukuti utayakwe uNgiliki. ⁴Pine linge wazile wapitile kukaya na kuleka amalagizyo kumatekelo ngani wayazumile amalagizyo eya ine yandikwe na akatumwa na achikulu ku Yerusalemu. ⁵Epo amatekelo yasimbwa kwi zumilo na wine wazumilile unjezyike kuwinji chila lusiku. ⁶U Paulo na amiao wazile ku Firigia na ku Galatia, kwani umoyo wa Mulungu wawakanile kuwila imbola kukaya ya Asia. ⁷Pine wapalamile ku Misia, wayozyizye kuwala ku Bithinia, lelo umoyo wa Yesu wawakanile. ⁸Wapitile ku Misia wiza mpaka ku kaya iya Troa. ⁹Amaono yafumile u Paulo usiku, alinge kuli undu iwa kumakedonia aimilile, amakwita na kukuti, "Izi mtwavwe uku ku Makedonia". ¹⁰Upaulo pine waona amaono, papo twilinganya kuwala ku Makedonia, kumana kukuti uMulungu watwitile tuwale tuka wawile ienjili. ¹¹Papo twauka ku Troa, twawala moja kwa moja ku Samothrake, nu ulusiku dwene lwafwata twafika kukaya ya Neapoli. ¹²Kufuma papo twawala ku Filipi kwine ikaya idyimwi ni kaya ya Makedonia, ikaya ingulu kutawala wa chilumi twikile isiku utunga. ¹³Ulusiku idwa Sabato, twazile kuzi ya ndyango kuzila ya mbana, kwine linge tukwelenganya kungawa napa lengela, twikile pase twazya kukwiza na achimayi wine wizile papamwi. ¹⁴Uwachichima adyumwi itawa u Lidia, unsuluzya zambarau, kufuma kukaya ya Tiatira, mwine wakumwinamila uMulungu, watwivwile. Unkali wamwiyule umoyakwe wambikila amaanani imbola zine zyateliwa nu Paulo. ¹⁵Pine wabatizwa, umwene ni ikaya yakwe yosi, watufundile wati "Ngi mwambona kukuti unene nawa ningumbu kwa Nkali, epa nawafunda mwinjile mwikale kulunene". Watufunda ichisini. ¹⁶Iyawa kukuti, pine linge twazile apa lengela, umwalili adyumwi wine linge ali na amazimu aya umani wakomengine naswi. Wandetelile ukali ifaida inji kumani. ¹⁷Uwachichima uyo wankongile uPaulo papamwi naswi, wapokota ichongo wakuti "Ewa achilume achilongelo wa Mulungu mwine Unkulu, wine wampangila umwemwe imbola izya kwiwokola". ¹⁸Walongile ulo kusiku inji, epa u Paulo alinge wanyesa na kulongiwa ulo, wapeluke kunuma na kukumpoza unzimu, "Napanga kwi tawa dya Yesu infume nkasi yakwe." Nape wafuma na kukundekela papo. ¹⁹Akali wakwe pine wawine kukuti ipangamalo dyao lyauka, wawalemile u Paulo nu Sila na kuwagalagasha insoko na kwa awa ukali. ²⁰Pine wawafinsha kwa akali, watezile wali, "Ewa achilume ayahudi walela uluwu Unkulu inkayitu. ²¹Walanganizya imbola zine kasi amasunde yitu usweswe kuyatangana nanga kuyakonga changati Arumi." ²²Iwungano wimilila kunuma kwa Paulo nu Sila, akali walepula imiinda yao wawavula nakuwa pozya wakapwe isazu. ²³Pine wachapwa isazu inji, wawasumba mwidyesele wasumbile nkasi wawawila adwani wasunge ivinonu. ²⁴Pine watangana iamri iyo, adwani wawasumbile nkasi na kuwa nyepa iminama yao pine linge wali. ²⁵Usiku iwa mizanja, u Paulo nu Sila wazya kukwimbila inimo izya kutogola uMulungu, nuku aopwe amiao wawategelezya, ²⁶Papo kwa fumila iyungo ikulu ni idyeselo lyangana, imindyango idyeselo iyuka ni iminyororo ya aopwi wosi yatozoka. ²⁷Undwani widyeselo walangazy kufuma ntulo waona imindyango yosi iyuka; papo wasenda ipanga yakwe linge amavwamba kukwikomanga linge wakuti aapwi wosi watoroka, ²⁸Epa, u Paulo wapokota kwi lingu ikulu, wati, "Uti komange vino usweswe tukwali papa wosi." ²⁹Undwani widgeselo walenga ikolobi alumike alole, watetema na kutina, wawa wila u Paulo nu Sila, ³⁰ngani wawafunya kuzi idyeselo wati, "Wakali, njike uni unene ngani mbwe nansokofu?" ³¹Nape wampozya, "Nzumile ukali u Yesu nawe ukuwa wansokofu wewe ni kayako." ³²Wampozizye imbola ya Nkali kulumwene, papamwi na awandu wosi awa kayakwe, ³³Udwani widyeselo wawasendile usiku wuwula na kuwachizya mwine linge waopwile linge walemala, umwene naawa kayakwe wabatizwe. ³⁴Wawaleta u Paulo nu Sila kukayakwe na kuwapa ichiliwa. Napa wasekela ichisini umwene papamwi nikayakwe wanzumila uMulungu. ³⁵Pine yawa unsanakulu, akali watumile ukatumwa kwa ndwani widyeselo wati, "Wapozye ewo awandu wawalaye", ³⁶Undwani widyeselo wampozya U Paulo imbola izyo wati, "Akali wantuma ukatumwa imbapozye muuke, epa fumai kuzi muwalaye

na akateko.³⁷Epa u Paulo wawapozya, "Watulambile pachazalila, awandu wine Arumi nanga kutushuta, na kutusumba mwidyeselo; epa wavwamba kutufunya kupisa? Ndali, itawezekana, wewene akala wizi watufunye epa pine tuli".

³⁸Adwani wawawila akali imbola izyo, akali walina chisini pine wamanile kukuti u Paulo nu Sila Arumi. ³⁹Akali wiza wawalenga wauke, na pine wawafunya kuzi idyeselo, wawalenga u Paulo nu Sila wafume kukayao. ⁴⁰Pine u Paulo nu Sila wafuma kuzi idyeselo wiza kukaya ya Lidia. U Paulo nu Sila pine wawaona anawao wawapozizye watafwe umoyo ngani wauka wawala kukayao.

17

¹Na pine wapitile inkaya izya Amfipoli ni Apolonia, wizile mpaka ikaya iya Thesalonike wene iza kuli itekelo idya ayahudi. ²Changati vine alinge ikawaida iya Paulo, wazile kumyao, na kwi sambo idya siku zitatu izya Sabato wiyangwile nao kumaandiko. ³Pine alinge wawiyulila amandiko na kuwapozya kukuti, iza yavwambiwa u Kristu apate amagayo ngani azyuke kalinji kufuma kufwile. Wawapozye, "Uyu u Yesu yene nampozya imbola zyakwe yene u Kristo" ⁴Ayahudi wamwi walongwipwe na kuungana nu Paulo nu Sila, papamwi na Agiriki wene iza wasalilaya, achimayi awinji wene waokwike ni iungano ikulu idya wandu. ⁵Nanga ulo ayahudi wamwi wene iza watazumila, wene wizwile ulinga, waazile kusoko na kuwasenda awandu wamwi awawi, wakwinganya iungano idya wandu papamwi, na kuleta iwo inkaya, pine waivwala inumbiyaka Jason, iza wavwamba kuwalema u Paulo nu Sila ngani wawatwale ku wandu. ⁶Pine wawaulizye, wandemile u Yasoni na anawao awanji na kuwatwala pamiso aya akali awa kaya, nuku walamba ichongo, "Ewa achilume wene waugelukila uwelelo wafikile mpaka uku, ⁷achilume ewe wene wakaribishwe nu Yasoni wayapozya amasunde aya Kaisari, watela kuli umweene uwinji yene wakwitwa u Yesu" ⁸Iwungano na akali awa kaya pine wivwile eyo, uwowa wawalemile. ⁹Pine alinge wasenda ihela iya lindila kufuma kwa Yasoni na awanji, wawalekelile wawale. ¹⁰Usiku ula awandu wantumile u Paulo nu Sila Beroya. Na pene wafikile kula waazile kwi tekelo idya ayahudi. ¹¹Awandu wala iza wali nu umani unkulu kupita wala awandu awa Thesalonike, vine walinge wali nu utayari uwa litangana ipola kunjele zyao, na kulola ngi imbola zye zyaileliwa ngi izya mwene. ¹²Epa awinji wao wazumilile, wakwali na achichima wene izumilo dyao ikulu idya Kigiriki na achilume awinji. ¹³Nanga ulo Ayahudi awa Thesalonike pine wamanile kukuti u Paulo wawila imbola ya Mulungu uko ku Beroya, waazile uko na kusongelezya na kukwanzisha iwo ku wandu. ¹⁴Ku chikalakasha, awandu wantwala u Paulo ku zila iya lukuwa, nanga ulo u Sila nu Timotheo washala pala. ¹⁵Wala awandu wene wantwazile u Paulo waazile nakwe mpaka ku Athene, pina wandekile u Paulo uko, watangine amalagilizyo kufuma kukwakwe kukuti u Sila nu Timotheo wize kukwakwe ichikalakashe vine yavwambiwa. ¹⁶Na pine iza wawaweta uko ku Athene, iroho yakwe iza yanyeseshwa inkati yakwe vine waiwine ikaya iyizwile isanamu ininji. ¹⁷Wiyangula kwi itekelo na ayahudi wala wene wantogwile uMulungu na kuwala wosi wine wakomengine nai chila iyolo kusoko. ¹⁸Nanga ulo Anafalsafa wamwi awa Waepikureo na Wastoiko wanchimbilila. Na wanji watela, "Chindu chi chene wachitela uyu untelaji uncheche? Awanji watela, "Yaoneka wawila imbola iyaka Mulungu unjeni," Vine wawila imbola zya Yesu nu uzyuki. ¹⁹Waansenda u Paulo na kukundeta u Areopago, nuku watela, "Tuwezizye kumana eya amalanganizyo amapya yene umayapanga? ²⁰Vine umaleta amambo amapya ku makutwi yitu. Epa tuvwamba kumana eya amambo kwene kukuti wuni?" ²¹(Na wandu wosi awa Athene papamwi na ayeni wene wakwali kumyao, watumilaya isambo dyao kwa kupanga na kutegelezya yene amapya.) ²²U Paulo wimilila pakati ya wandu awa ku Areopago na kutela, "Mwe wandu wake Athene, naona kukuti umwemwe mwa wandu wa dini kwa chila chindu, ²³vine kupita kwane na kulola ivindu vinu ivya salila, naona imbola zyene zyandikwe ku matekelo yinu yamwi, yatela "KWA MULUNGU YENE ATAMANIKWA". Epa uyo yene mukunsalilila kutokumana, yene nampozya umwemwe. ²⁴Umlungu yene aumbile uwelelo na chila chindu chene chikwali inkasi, vine yene u Tayi wa kululu ni isi, tanga awezye kukwikala ku matekelo yene yalinganizwe ni imikono. ²⁵Na atalongiwa ni mikono iya wandu kukuti changati wavwamba ichindu kumyao, vine umwene unkala wawapa awandu upuma ni vindu ivyamyao vyosi. ²⁶Kupitila undu adyumwi, wawikile amasi yosi aya wandu wene wakwikala palulu ya miso ya welelo, na wawawikila inyakati ni mipaka kula kwene wakwikala. ²⁷Epa, wavwambiwa kukamvwamba uMlungu, na wamfikile na kukumpa, na vine atali kutani na chila ndu. ²⁸Ku kwakwe tukwikala, tukwenda na kukuwa nu upuma witu, changati vila umani winu adyumwi uwa shairi pene watezile usweswe twaleliwa wakwe. ²⁹Epa, yawa uswewe twaleliwa awa Mulungu, tutavwambiwa kukwelenganya kukuti uMulungu changati idhahabu, ama ishaha, ama amawe, isanamu yene isongoliwe kuwunonu na melenganyo aya wandu. ³⁰Epa, Mlungu winalie inyakati zila izya utivu, nanga ulo wapozya awandu wosi chila luwavu watonde. ³¹²⁷Vine wawika isiku yene alihukumu uwelelo kuwunonu kwandu yene ampewile. Umlungu wafunyizye umwene mwene wandu uyu kwa chilandu pala pene wanzusha kufuma kufwile. ³²Na wandu awa Athene pine wivwile imbola iza zyuka kwa afwile, wamwi wambyeda u Paulo, ngani awanji watela, "Tukutegelezya kalinji ku mbola iyi" ³³Kwi sambo kache, u Paulo wawaleka. ³⁴Nange ulo awandu wamwi waungine nakwe wazumila, akwali u Dionisio Mwareopago, nu uwachichima yene wakwitwa u Damari na wanji papamwi nao.

18

¹Baada iya imbola izyo, Upaulo waukile ku Athene kuwala ku Korintho. ²Kula iza amatile umyahudi itawa dyakwe u Akwila undu uwa ikabila idya Ponto, umwene nu unchimakwe itawa dyakwe u Prisila wizile kufuma kula ku Italia, kwa sababu u Klaudia amuliye ayahudi wosi wauke kuloma; ³Upaulo wisha na kulonga imilimo nawene kwani umwene amalonga yene imafwa na awene. Awene iza awalinganizi awa aingambi. ⁴U Paulo ajadiliye nawame ku amasinagogi

chila isiku iya isabato. Awalongepile ayahudi papamwi na Agiriki. ⁵Lakini Usila na u Timotheo pene wiza kufuma ku Makedonia, Upaulo alongoziye nu umoyo kushudia ayahudi kukuti u Yesu mwene u Kristo. ⁶Pene ayaudi wampingile na kukumbyeda, ngani u Paulo wakung'undile imyenda yake kumbele yao, na kuwapoza, "Ulanda winu iyikale kululu iya itwe yinu; Unene ndakola ihatia kufumila isalizi na kukwendelea, na wawalila amataifa." ⁷Ngani awukile kufuma pala wawala ku inumba iya u Tito Yusto, undu mwene amakumwabudu uMlungu. Inumba yakwe ili mmbelo mmwa isinagogi. ⁸U Krispo, ukiongozi uwa isinagogi papamwi na awandu awa kukaya yakwe wanzumilile unkali. Awandu awinji awo ku korintho wamwivwile u Paulo pene iza amapanga waminiye na kubatizywa. ⁹Unkali ampoziye u Paulo usiku ku izila iya umloto, "Utatine, lakini upange na utinale." ¹⁰Vine unene ndili papamwi nu uwewe, na kutali fumile undu uwa mukulemeka, maana ndilina awandu awinji kumji huu". ¹¹U Paulo aikalile kula ku umda uwa umwaka adyumwi ni miezi isita iza amalinganizya imbola izya uMlungu kwa awene. ¹²Lakini Ugalio achikiwe umtawala uwa Akaya, Ayahudi wimilile papamwi chinyume nu u Paulo na kukuntwala kumbele iya ichiti icha ihukumu, ¹³wamatela, "Undu uyu iza amawalongopa awandu kukunzumila uMlungu chinyume ni isheria." ¹⁴Pene u Paulo iza amavwamba kupanga, Ugalio awapoziye ayahudi, "Umwemwe Ayahudi, nge alinge ikosa, alinge izya mwene kuwalongela." ¹⁵Lakini kwa sababu alinge iswali, yene yahusu imbola na amatawa, ni sheria zynu, basi hukumu mwa wene. Unene ndavwamba uakimu ku habari iya imbola izyo." ¹⁶U Galio amuliyo wauke kumbele iya ichiti icha ihukumu, ¹⁷Ngani, wandemile u Sosthene, ukiongozi uwa isinagogi, wandambile kumbele iya ichiti icha ihukumu. Lakini iza atapangamile chene wachilonga. ¹⁸U Paulo, Baada iya kukwikela pala kumda untani, awalekile analuko na kuwa ku meli Siria papamwi nu Prisila nu u Akwila. Kabla iya kuwuka ku ibandali, afunzile inyele zyakwe kwani alinge alapile kukuwa umnadhili. ¹⁹Pene wafikile ku Efeso, Upalo andekile u Prisila nu uAkwila, lakini umwene nye winjila ku isinagogi na kujadili na Ayahudi. ²⁰Pene wampoziye Upaulo aikale nawene ku mda untani, umwene wakanile. ²¹Lakini awukile kumyao, ampoziye, "Ngusuwa kalinji kuminu, chavine ulutogo uwa uMlungu". Baada iya papo, wawuka ni meli kufuma ku Efeso. ²²U Paulo pene wafika ku Kaisaria, azuwile kubala kulamka ikanisa dya ku Yerusalemu, ngani wike pasi ku ikanisa idya ku Antiokia. ²³Baada iya kukwikala pala kumda, u Paulo awukile kupitila ku Galatia na ku frigia na kuwa tia umoyo ahemba wosi. ²⁴Uyahudi adyumwi itawa dyakwe u Apolo, mwene aleliwe ku Alexandria, wizile ku Efeso. Alinge na ufasaha kupanga na alinge hodari ku amaandiko. ²⁵U Apolo alinge aelekizye kuamafundisho iya Nkali. Chavie alinge ni ibidii ku umoyo, apongile na kufundisha ku usahihi imbola zyene zikumbusu u Yesu, ila alinge amanile ubatizyo uwa u Yohana. ²⁶U Apolo andile kupanga ku ujasili ku itekelo. Lakini u Prisila nu u Akwila pene wansimikile, walongile uiunda numwene na wamwelekizye kululu iya izila iya uMlungu ku usahihi. ²⁷Pene na amavwamba kuwuka kuwale ku Akaya, analuko wampile umoyo na kuwandikila ikalata ahemba wene wali kukaya ngani wapate kumpokela, pene wafika, ku ineema awavwile wale wene wazumilile. ²⁸Ku amaka yakwe na amaalifa, U Apolo wawazidi Ayahudi kumbele iyo awandu vine amasondesha amaandiko iya kuti u Yesu mwene u Kristo.

19

¹Yawa kukuti u Apolo pine iza ali ku korintho, Upaulo wapita inyanda izya kululu na kufika kukaya iya Efeso, wawine ahemba wamwi uko. ²U paulo wawapoza, "Epa, mwatangine umoyo unsokofu pine mwazumilile?" Waampoza, "Ndali, tutawezizye nanga kukwivwa kwa moyo unsokofu." ³U Paulo watezile, "Epa umwemwe mwabatizwe uni?" Waatela, "Ku batizyo wa Yohana." ⁴Pine epo u Paulo wawapoza, "UYohana wabatizye kubatizyo uwa tondo. Wawapoza wala awandu kukuti wawwambiwa kukunzumila yula yene ngi wiza kuleka umwene, yuna u Yesu." ⁵Awandu pine wivwile imbola iyi, wabatizwa kwi twa dya Tayi u Yesu. ⁶Nu Paulo pine wawika imikono yakwe palulu yao, na wanzia kutela ku vitelo na kukuwa ilage. ⁷Wasi alinge achilume wene walinge ikumi na wawili. ⁸U Paulo wazile kwi itekelo watela kwa kuyimba ku myezi itatu. Iza walongoza ipangwe na kuwakwesa awandu ku yala yena wawwambi wa kuwumweene wa Mulungu. ⁹Nanga ulo Ayahudi awanji alinge wali ni chilumba na wene watatimika, wanzizye kutela amawi kuzila ya Klistu pawandu awinji. Pine u Paulo walekengana nao na wawapeula wene wazumila kutani nao. Nape wanzizye kupanga chila iyolo kukumbi wa Tirano. ¹⁰Iyi yendeliye ku myaka iwili, wosi wene alinge wakwikala ku Asia wivwile imbola ya Tayi, wosi Ayahudi na Ayunani. ¹¹Umulungu alinge alonga yene amakulu ku mikono iyaka Paulo, ¹²kukuti nanga awinu wapulwishwe nu roho umbi wawafumile, pine wasendile ichitambala nu mwenda zine zyafumile mumbili wa Paulo. ¹³Nanga ulo alinge pali Ayahudi wapunga umweya wali nu nsizo kupitila epo, iza watumila itawa dya Yesu ku matumizi aya kuluwene. Nuku wawapoza wala wene alinge wali na mazimu amawi; waatela, "Nawapoza mufume kwi tawa dya Yesu yene u Paulo wakumbwila." ¹⁴Wene walongile alinge awana saba awa mwandandi unkulu uwa Chiyahudi ,Skewa. ¹⁵Iroho awawi wawapoza, "U Yesu mmanile, nu Paulo mmanile; nanga ulo umwemwe mwa nanu?" ¹⁶Yula uroho umbi inkasi yandu wawamangila wala wene iza wapunga umweya na kuwapota amaka na kuwalamba. Pine waachimbila kufuma kunumba yila nu wali namikono na kupata imbanga. ¹⁷Imbola iyi yamanikwa ku wosi, kwa Ayahudi na kwa Ayunani, wene iza wikile uko ku Efeso. Wawa nu wowa ichisini ni tawa idya Tayi dyapota kutimikwa. ¹⁸Na, awinji wa asaleli wizile na watonda na kulondezya yene amawi yene iza wayalonga. ¹⁹Awinji wene iza walonga ung'anga wakwinganya ivitabu vyao, wavipemba pamiso ya chila ndu. Pine awene alinge wawazya ithamani ya vindu ivyo, alinge ivipande hamsini elfu ivya hela. ²⁰Epo imbola ya Tayi yasambana ichisini ku maka. ²¹Aya Paulo kukamilisha ihuduma kula ku Efeso, u Roho wandongoza kuwala ku Yerusalemu kupitila ku Makedonia na ku Akaya; watela, "Kwi samba dyine alinge ali uko, navwambiwa kuiona Irumi." ²²U Paulo wawatuma ku Makedonia ahemba wakwe wawili , u Timotheo nu Erasto, wene iza wamwawwa. Nanga ulo umwene washala ku Asia kwi isambo. ²³Kwi sambo idyo kwafumilile iyungo

ikulu uko ku Efeso ku izila yila. ²⁴Usonara adyumwi itawa dyakwe u Demetrio, yune walinganizye ivisanamu ivya hela ivya Mulungu u Diana, waletile ibiashara kwa azyengi. ²⁵Ulo wawakwinganya azyengi awa milimo iyo na kutela, "Waatimikwa, mumanile kukuti ku biashara iyi usweswe twikwinjiza ihela ininji. ²⁶Mulola na kukwivwa kukuti, usweswe tuli epa pa Efeso, ngani i Asia yosi, uyu u Paulo wawapozizye na kuwageluzya awandu awinji. Watela kukuti kutakola a Mulungu yene yawikwa kumikono. ²⁷Na kasi tu ikwali ithali kukuti ibiashara yitu ikuwa itavwambiwa kalinji, nanga ulo ni itekelo idya Mulungu unchima yene unkulu u Diana awezizye kusendiwa changati atakola amana. Kalinji ngi wawezya nanga kutyezya ukali wakwe, umwene yuna i Asia nu welelo zikuntimika. ²⁸Pine wivwile eya, wizwile ikuwo na walamba ichongo, waatela, "Diana wa ku Efeso yuna unkali." ²⁹Ikaya yosi izula iyungo, na wandu wachimbila papamwi inkasi ya numba iya machina. Waawalema awansizo amyao nu uPaulo, Gayo nu Aristariko, wene wafumile ku Makedonia. ³⁰U Paulo iza wavwamba kukwinjila kwi ungano idya wandu, nanga ulo ahemba wandindilile. ³¹Na akali wamwi awa Mkoa wa Asia wene iza amaunda wakwe wantwalila imbola ku maka kukundenga atinjile kunumba iya machina. ³²Awandu wamwi iza watela ichindu ichi na wani ichindu chila, vine iwongano dya wandu iza dya pena. Awinji wao alinge watawezya nanga kumana kuchiyi wizile papamwi. ³³Ayahudi wandeta Iskanda kuzi ya iwungano dya wandu na kukumbika palulu pamiso ya wandu. Uiskanda walondezya kunkono wakwe kufunya mongwa ku wandu. ³⁴Pine waamanile kukuti umwene Uyahudi, wosi walamba ichongo kwi ilingu lilimwi kwi sambo idya saa ziwili, "U Diana unkali ku Efeso." ³⁵Pine ukarani wa kaya kulunduwalika iwungano, watezile, 'Umwemwe mwachilume wa ku Efeso, unanu yene atamana kukuti ikaya iyi iya ku Efeso insungaji wa tekelo dya Diana unkali na ila ipicha vine yawile kufuma kululu? ³⁶Kulola kukuti eya yatakawezyekana, tuvwambiwa kukuwa nu utekamu na mtalonge chochosi ku chikarakashe. ³⁷Vine mwawita awandu ewa epa pa mahakama wene kazi awivi witekelo na kasi wene wantukine uMulungu witu uwachichima. ³⁸Epa, ngi u Demetrio na zyengi wene wali papamwi nakwe wali na mashitaka kwandu yoyosi, imahakama zili chazaa na maliwali wakwali. Na waletwe pamiso ya uyanguzi. ³⁹Epa ngi uwewe umavwamba chochosi ku eya ayanji yalongiwa kwi iwongano inonu. ⁴⁰Mmwene tuli kuhatali iyo longopiwa kwi yungo isiku iyi. Kutakola kukuwa ni yungo ili, na tutakakuwa na maka aya pangila. ⁴¹Pine natela eya wawasambinye amaungano.

20

¹Pine iyungo dyasila, u Paulo wawitile ahemba na kuwapa umoyo. Na kuwalaya kuuka kuwala ku Makedonia. ²Nape pine wapita imikoa iyo na iza wawapa umoyo wene wasalila, winjila ku Uyunani. ³Pine wikala pala kwi sambo idya myezi itatu, wanzizye kukwelenganya kukunduwanga umwene na Ayahudi pine iza wapalamila kuuka ku zila ya lukuwa kuwala ku Shamu, welenginye kusuwa kupitila ku Makedonia. ⁴Wene iza wafwatingine nakwe mpaka ku Asia iza wali ku Sopatro, umwana wa Pirho kufuma ku Berea; Ku Aristariko ni Sekundo, wosi kufuma kwa asaleli awa Wathesalonike; Gayo uwa ku Derbe; ku Timotheo; iTikiko ni trofimo kufuma Asia. ⁵Nanga ulo awandu ewa wakolela na iza watuwetile kula ku Troa. Kuzila iya lukuwa kufuma ku Filipi kusiku izya mikate yene itawikwa usase, na ku siku zisano twawafikila uko ku Troa. Twikile uko ku siku saba. ⁶Nanga ulusiku udwa kwanda udwa juma, pine iza twakwingana papamwi ngani kuumenya umkate, u Paulo wapangile na asaleli iza wakwisenganya kuuka kwi iyoli dyakwe, epo wapimbila kupanga mpaka usiku uwa manane. ⁷Alinge kuli itala ininji kuchumba icha palulu pine iza twakwingana papamwi. ⁸Kwi dilisha alinge aikile undumendo adyumwi itawa dyakwe utiko, yene iza wamenwa nu utulo utukopavu. Na pine u Paulo wawila kwi isambo itani, undumendo uyo pine iza ayonile, wawa pasi kufuma ku ghorofa iya utatu na wasoliwe wafwa. ⁹Nanga ulo u Paulo wikile pasi, wigolwishe mwene unkala palulu yakwe, wankumbatila. Pine watela, "Mtakate itamaa, vine umpuma." ¹⁰Pine wazuwa kalinji kwi ghorofa na waumenya umkate, wadya. Pine wapanga nao kwi isambo itani mpaka imizanja, wawuka. ¹¹Wandeta yula undumendo pine umpuma wasekela ichisini. ¹²Usweswe twakala twakolile kumbele ya Paulo ku meli na kuwala ku Aso, pine usweswe tupangile kukusenda u Paulo uko. Ichi chene mwene unkala iza wavzamba kulonga, vine iza apangile kuwala kupitila kusi ingavu. Pine watufikilile uko ku Aso, twampakila ku meli twawala ku Mitilene. ¹³Pine usweswe twauka kufuma uko nu ulusiku udwa uwili twafikile kuluwavu udwa uwili uwi sapa idya Kio. Ukwil yolo dyakwe, twafika pisapa idya Samo, ni yolo dyakwe twafika ikaya iya Mileto. ¹⁴Vine u Paulo iza wamua kuuka kupitila ku Efeso, ngani kukuti atatumile isambo dyodyosi ku Asia; vine alinge ali nu ukalakashe ngani awihi ku Yerusalemu vine alinge kuli isikukulu iya Pentekoste, ngati yawezyekana umwene kulonga ulo. ¹⁵Kufuma ku Mileto watuma awandu mpaka ku Efeso na kuwita achikulu awi itekelo. ¹⁶Pine wafikile kukwakwe, wawapozya, umwemwe mwakala mumanile kukwandila ulusiku udwa kwanda pine nadyatile epa pa Asia, vine iza ndili kuminu isambo dyosi. ¹⁷Nandonge utayi kwi ishima dyosi na kumisozi, na amagayo yene yambona unene ku wuwi wa Ayahudi. ¹⁸Mumanile vine iza ndaleka kutela kuminu ichindu chochosi chene iza chivwambiwa, na vine unene iza namlanganizya pawelu wa miso na kuwala kunumba ya chilandu. ¹⁹Mumanile vine unene alinge nawafunda Ayahudi na Ayunani ku tonda kwa Mulungu ni izumilo kwa Tayi witu u Yesu. ²⁰Epa, mwangalile, unene ngi nakuntimika uroho unsokofu kuwala ku Yerusalemu, ndayamane yene yamfumila unene uko, ²¹ngani ku roho unsokofu vine ambonaya unene ku kaya zyosi watela kukuti iminyololo na amagayo vine vimbetile. ²²Nanga ulo unene iza ndelenganya kukuti uwikalo wane uwa zila yoyosi iya thamani kukwane, ngani mbezye kumalizya udwendo dwane na kulongela kuna natangana kufuma kwa Tayi u Yesu, kuimani iinjili ya chitimbanu cha Mulungu. ²³Epa, lola, manile kukuti wosi, inkasi mwa wala wene nazile kuwawila uwumwene, mtakambona kalinji. ²⁴Epa namlola ilelo ili, kukuti ndakola uluwazi kulanda wandu yoyosi. ²⁵Vine iza ndalimba kuwawila ulutogo losi dwa Mulungu. ²⁶Epa muwe mukwilola umwemwe mwakala, ni iwungano dyosi dyene uroho unsokofu awawikile umwemwe kukuwa wene walinda. Muwe mukwilola kusunga iwungano dya Tayi, dyene

walikazile ku landa wakwe unkala.²⁹Manile kukuti vine ngi nauka, imbwaizya mwapolu ingali zikwinjila kumitu, na watakalionela ingumbo iwungano.³⁰Manile kukuti nanga mamwi kulu umwemwe mwakala kuli awandu wakwiza na kutela yene amawi, ngani kuwakwesa ahemba wawakonge awene.³¹Epa mutone. mwizuke kukuti ku myaka itatu iza ndawezya kuleka kuwalanganizya chila ndu kumisozi usiku nu nsanakulu.³²Epa unene na mtwala kwa Mulungu na ku mbola iya chitimbano chakwe, dyene lingawezya kuwazyenga na kuwapa upyani papamwi nao wosi wene wawikiwe iwakfu kwa Mulungu.³³Alinge ndalumwa ihela, idhahabu ama ivivwalo.³⁴Mumanile mwemwe mwakala kukuti imikono iyi yamba chene navwamba nankala na chene wavwamba wala wene wali papamwi naninye.³⁵Ku yaya yosi nawapa ufwaninganye uwa kuti vine yavwambiwa kuwavwa apina kulonga imilimo, na vine muvambiwa kukwizuka imbola ya Tayi u Yesu, imbola zyene umwene unkala watezile: "Ivinonu kufunya kuleka kulangangana."³⁶Pine natela uli, watungime walenga papamwi nao.³⁷Wosi walila ichisini na kukumbwila u Paulo insingo na kukunsuna.³⁸Wasukupile kupita yosi ku chila chine iza watela, kukuti watakakumbona kalinji. Pine wansindikila ku merikebuni.

21

¹Pine alinge twalekengana nao twazile kulukuwa, twafika kukaya ya kosi, ni yolo dyakwe twafika ikaya iya Rodo, na kufuma uko twafika ikaya ya Patara.²Pine twapata imeli yene yalambuka kuwala ku Foinike, twazuwile twanda unsizo.³Pine twafikile pi sapa idya Kipro, twaileka uluwavu udwa mongo, twauka paka ku Siria, twawika inanga ku kaya iya Tiro, vine uko kwine imeli ngati yisha umligo wakwe.⁴Pine twawawine ahemba, twikala uko isiku saba. Ahemba ewa wampozya u Paulo kupitila wa Roho kukuti umene atadyate kuYerusalemu.⁵Nanga pine twatimizya isiku zila, usweswe twauka twawala. Wosi papamwi, na achichima wao na wana wao, watusindikile ku zila zitu paka pine twafumile pazi ya kaya. Pine twatungama imbela, twalenga, twilaya chilandu.⁶Twazuwa imeli, uko nape wasuwa kumyao kalinji.⁷Pine twamalizye unsizo witu kufuma ku Tiro, twafika ku Tolemai. Pala twalamwike aluko dwitu, na twikala nao kulu siku lulumwi.⁸Ukwi yolo dyakwe twaukile twawala ku Kaisaria. Usweswe twinjila inumba mwa Filipo, umbwilagu wa enjili, yene iza ali papamwi na wala saba, na swinye twikala papamwi nakwe.⁹Undu uyu iza ali na alili wani asungu wene walagwile.¹⁰Pine wikala uku siku kadhaa, wika kufuma ku Yahudi umbwilagu yumwi yene wakwitwa u Agabo.¹¹Umwene wizile kumitu na kuusenda umsibi wa Paulo. Ku msibi uwo winyepile amanama ni mikono yakwe unkala na kutela, "Umoyo unsokofu watela wuli," "Ayahudi awa ku Yerusalemu wakunyepa undu yuna ali nu msibi uwu, na piney wakumpa mmikono mwa wandu wa nasi."¹²Pine twivwile eyo, usweswe na wandu wene iza wikile pala pene twampozizye u Paulo atazuwe kuwala ku Yerusalemu.¹³Pine u Paulo watezile, "Mulungu chiyi, mulila na nakumvuna umoyo wane? Vine ndili tayali, kasi tu kunyepwa, ngani kufwila uko ku Yerusalemu kwa tawa dya Tayi u Yesu."¹⁴Vine u Paulo iza atatogwa kupozyiwa, twalekile na kutela, "Epa ulutogo dwa Tayi lulongekwe."¹⁵Pine isiku izi zypita, twasendile imifuko yitu twazuwa ku Yerusalemu. Kuli ahemba wamwi kufuma ku Kaisaria na piney wawatingine naswi. Wandeta undu yumwi yene wakwitwa umnasoni, undu uwa ku Kipro, uhemba uwa kali yene twikile nakwe.¹⁷Pine twafikile ku Yerusalemu, awandu watutangine ku seko.¹⁸Ukwi yolo dyakwe u Paulo waazile papamwi nu sweswe kwa Yakobo, na achikulu wosi iza walikwali.¹⁹Pine twawalamka wawapile ipola lilimwi baada ya linji yene uMlungu wayalongile ku masi yamwi kupitila kusunga kwakwe.²⁰Pine wivwile eyo, wantogola Umlungu, na wampozya, "Waona, mwanitu, kuli amaelfu yanga wene wazumila kwa Ayahudi. Awene wosi wavwamba kulema amasunde.²¹Waapozyiwa kukuti uwewe umalanganizya Ayahudi wene wakwikala ku masi kulekengana nu Musa, na kukuti umawapo zya watawaili awana wao, na watakonge amasunde aya kali.²²Tuvwambiwa kulonga chinduchi? Nanga ulo wakwivwa kukuti uwewe wiza.²³Epa longa chila chine usweswe tukupozya uli: tuli na wandu wani wene wawikile ilagano.²⁴Wasende awandu ewa na uielufye wankala papamwi nao, na uwalipile igalama zyao, ngani wawezye kuwenga inyele imintwe yao. Ngani chila ndu apate kumana kukuti yene wapozyiwa kulu wewe aya ulongofi. Wakwila nganizya kukuti uwewe umakonga amasunde.²⁵Nanga ulo kwi pola dya amasi wene wawa asalilaji, twandike kufunya amalagizyo kukuti wavwambiwa kukwifunya ni vindu vine vyafuniye changati indupo ku sanamu, nu ulanda, ku chila chine chanyongiwe na kukwiwika kutani nu ukuwi."²⁶Pine u Paulo wawasendile achilume, nu lusiku udwa uwili, wiyelufya unkala papamwi nao, winjila mwitekelo, kuwila isiku izya kukwiye lufya, paka indupo ifuniyiwe kwa chila ndu.²⁷Isiku izyo saba pine zypalamila kusila, Ayahudi wamwi kufuma ku Asia wambona u Paulo kwi itekelo, na maungano wanyesa na kukungoloshezya imikono.²⁸Iza walamba ichongo, "Awandu awa ku Israeli, mutwavwe. Uyu yene yula undu yene wawalanganizya awandu chila luwavu yene yali kunuma na wandu, amasunde, nepa. Wawaleta Ayunani kwi itekelo na kupaluwanga epa pausokofu."²⁹Vine epo alinge wambona u Trofimo Muefeso iza ali papamwi nakwe inkaya, nape welenginye kukuti u Paulo wandetile mwitekelo.³⁰Ikaya yosi iza ili ni yungo, na wandu wachimbila papamwi na kukundema u Paulo. Wamfunya pazi iyi tekelo, ni mindyango yanyepwa.³¹Pene iza wayozya kukunkomanga, imbola zyamfikilile unkali wa luwu dya alindaji kukuti i Yerusalemu yosi iza yizula iyungo.³²Wawasenda uluwu na jemedari walichimbilila ivungano. ine awandu wambona unkali wa aluwu, waleka kukundamba u Paulo.³³Pine unkali wa uluwu wampalamile na kukundema u Paulo na watela anyepwe iminyololo iwili. Wambwilikisha umwene unanu na wachika chindu chi.³⁴Awandu wamwi kwi wungano iza wapokota ichindu ichi na wani ichinji. Vine ujemedari alinge atawezya kuwapozya chochosi vine alinge kuli ichongo, walagizya u Paulo wantwale inkasi ya luwaya.³⁵Pine wafikile ku ngazi wasendiwa na aluwu vine iwungano alinge lili ni yungo.³⁶Vine iwungano dya wandu wankongile na alinge walamba ichongo, "Mumbushe uyu!"³⁷U Paulo pine waletwa inkasi ya luwaya, wampozizye ukali wa aluwu, "Ngawezya kukupozya ichindu?" Yula unkali wa aluwu watela, "Epe umapanga Ichiyunani?"³⁸Epa, uwewe kasi yula u Mmsiri yene kunuma

walongwizye uluwazi na wasendile amagaidi ielfu zini inyika?"³⁹Upaulo watela, "Unene na Myahudi, kufuma ikaya iya Tarso iya ku Kilikia. Unene na nkaya wa kaya ingulu. Nawalenga mundekele mbanje na wandu." ⁴⁰Pine ujemedari wandekela, uPaulo wimilila pa ngazi na walondezya unkono wakwe kuwandu. Pine iza kuli mya ichisini, wapanga nao ku chihebrania. Watela,

22

¹"Aluko awa utayi wane, nivwi utetezi wane wene ngulonga isalizi kuminu." ²Amakutano pene wivwa u Paulo amapanga nao kuchiebrania, winala, Atezile,³"Unene na umyahudi, nzaliwe ku mji uwa Tarso kueneo idya ku Kilikia, ila mbatila ielimu ku mji huu, kumanama iya ugamalieli. Nfundishwe kulingana nizila inonu izya isheria izya atayi witu. ⁴Unene ndilina ibidii iya uMulungu, changati umwemwe wosi mli. Mmbatesile ku izila ni paka ichifo; nawanyepile achilume na achi chichima mmbasumbile kwigeleza. ⁵Nanga umwandandi na achikulu wosi wangawezya kufunya ushahidi kukuti napokela ikalata kufuma kumyao kwa ajili iya ana luko wene wali ku Dameski, kukwane kuwala kula. Iza mmbatwale awandu ku Yerusalemu awa nila yila wanyepwe na kupata iadhabu. ⁶Yafunile kukuti pene na ndili kusafari pene navwamba kufika ku Dameski, uusana kulu uwelu yafumile kufuma kululu yanda kuneluvywa. ⁷Nawile pasi nivwile isauti imambozya, 'Sauli, Sauli kuchei uma mbuzi?' ⁸Njibwiye, 'uwewe wananu, Nkali?' Ambozyizye, 'Unene na Yesu Umnazareti, mwene uwewe umambuzi. ⁹Wene iza ndilinao waonile uwelu, na wativwile isauti mwene iza amapanga na nnye. ¹⁰Natela, 'Njike chei, Nkali?' Nkali ambozyizye, 'Imilila na uinjile ku Dameski; kula upozywa chila chindu chene umapaswa kulonga.' ¹¹Iza ndalola kwa sababu iya uwelu, ngani nawala ku Dameski ku ulongozyi ni imikono iya wala wene iza ndili nao. ¹²Kula ngomengine nundu itawa dyakwe u Anania, iza undu mwene alemile isheria nu kukweshimika kumbele iya Ayahudi wosi wene wamakwikala kula. ¹³Aizile kukwane, Aimilile kumbele yane, atezile, mwanitu Sauli, ulole. 'Ku muda uwula nanda kukumbona. ¹⁴Alezile, 'Umulungu uwa utayi witu akuchaguiye uwewe upate umani uwa ulutogo wakwe, kuku mbona yula mwene alini haki, na kukwivwa isauti yene imafuma kundomo wakwe. ¹⁵Kwa sababu ukuwa washahidi kukwakwe ku awandu wosi yene wayalola na yene wivwa. ¹⁶Ngani kuchei uma wetekela? Langazya, ubatizywe, ukelufye uwi uwa kukwako pene umakwita itaw dyakwe. ¹⁷Baada iya fika ku Yerusalemu, na pene iza nasali nkasi iya itekelo, yafumile kukuti mbatile umloto. ¹⁸Mbonile amambozya, 'Kalakasha ufume ku Yerusalemu, kwa sababu sanga wazumile amashuda iya kukwako kumbusu unene. ¹⁹Natezile, 'Nkali, wewene wamante nawanyepile kwi geleza na kuwulamba ku wala wene wama kukwamini ku chila isinagogi. ²⁰Nu ulanda uwa Ustefano ushahidi wako pene witua, unene iza nimilile mmbelo na kuzumila na iza nalinda imyenda iya wala wene wankominge.' ²¹Lakini iza ambozyizye, 'Wala, kwa sababu unene ngukutuma uwale kutali ku awandu awa isi." ²²Awandu wandu husu apange kuusu ipangwi hili. Ngani kalinji wapogomike na kutela, "mfunyi undu uyu ku isi: kwa sababu kasi ivinonu apuluke." ²³Pene iza wamapogoma, na kusumba imyenda yao na kusumbila ulungundi kululu, ²⁴ujemedali unkulu amuliye u Paulo atwaliwe ku ngome. Amuliye awilikishwe huku amalambwa isazu, wamalamba ichongo changati vila. ²⁵Nanga pene iza anyepiwe kwa ikunga, u Paulo ampozyizye yula uakida mwene aimilile mmbelo mwakwe, "Je! yene ihaki kukundamba undu mwene Umlumi na achili atapata ihukumu?" ²⁶Yula uakida pene wivwa amaneno eya, awalile kwa ujemedali unkali na kukumpozya, atezile, "Umavwamba kuchika chei? Kwa maana undu uyu Umlumi." ²⁷Ujemedali aizile na kukumpozya, "Mbozya, je uwe wandu uwa ku Rumi?" Upaulo atezile, "Mwene." ²⁸Ujemedali ajibwiye, "Kupitila ichiasi chikulu icha impiya pene mbatile uraia." Lakini uPaulo ampozyizye, "Unene na Umrumi uwa kuleliwa." ²⁹Basi wala wene wali tayali kuwala kukumbuilikisha waukile na kukundeka wakati uwula. Nu ujemedali na pinye atinile, pene amante kukuti u Paulo napinye Umrumi, na kwa sababu anyepile. ³⁰Isiku yene ya fwatile, ujemedali unkulu iza amavwamba kumana ukweli kuhusu amashtaka iya ayahudi dhidi iya uPaulo. Ngani ansatulile ivinyepo vyakwe iza amuliye akulu awa amwandandi ni balaza dyosi wakomengane. Andetile u Paulo pasi, na kukumbika u Paulo nkasi iya kuluwene.

23

¹U Paulo awalolilie moja kwa moja awandu awa ibaraza na kutela, "Anawitu, nishiye kumbele izya uMlungu kuidhamila inonu paka isalizi." ²Umwandandi u Anania amwamuliye wala wene wimilila mmbelo yakwe wandambe untwe wakwe. ³Ngani uPaulo ampozyizye, "Umlungu akulamba uwewe, ukuta wene upakiwe ichokaa. Uikalile kumbukumu unene ku isheria, muwewe umakwamuru ndambwe kinyume ni isheria?" ⁴Wene iza wimilile mmbelo mwakwe watela, "Vine vivi umakuntukana umwandandi uwa uMulungu?" ⁵Upaulo atezile, "Waluko dwane, unene iza ndamana kukuti uyu mwene umwandandi. Vine iandikwe, sanga upange iviwi kukumbusu umtawala uwa awandu wako." ⁶U Paulo pene walola kukuti upande adyumwi uwa ibalaza iza amasadukaya na awinji Amafalisayo, apogomile nakutela, waluko dwane, unene na Umfalisayo, umwana uwa Umfalisayo. ni kusababu hii nategemea ku iyasili upulushi uwa awafu wene nguhukumiwa nao." ⁷Pene watela eya, ubishani unkulu wafumile kati iya Amafalisayo na awa Amasadukayo, ni ikwingano dya luwangika. ⁸Kwani Amasadukayo watelaya kutakola upulushi, umalaika wala kutakola umoyo, ila Amafarisayo watelaya yosi eya yalikwali. ⁹Ighasia ingulu yafumila na baadhi iya awaandishi wene iza wali kuupande uwa Amafalisayo wimilile na kujadili, wametela, "Tutalola chochosi chiwi dhidi iya undu uyu. Uni nge umoyo au umalaika apangile nakwe?" ¹⁰Wakati ihoja ingulu yafumila, unkali uwa amajeshi atinile kukuti uPaulo ngete alepuliwe ivipande vipande na awene, ngani alaumwiyo amajeshi wike pasi na kukusenda ku amaka kufuma kwa aletanongwa awa ibalaza, na kukuntwala kwi ingome. ¹¹Usiku wene wafwata Nkali wimilile mmbelo yakwe na kutela, "Utatime, vine unshuhudiye ku Yerusalemu, ngani ufunya ushahidi pia ku Loma." ¹²Pene kwacha baadhi iya Ayahudi walongile uhufingo na kukwita ilaana juu iya

awene: watezile kukuti wataka kudya nanga kumwela chochosi mpaka pene walankomange u Paulo.¹³ Iza kula awandu ichisi iya ialobaini wene walongile injama hi.¹⁴ Wawalile ku awa mwandandi na achikulu na kutela, "Twiwika wewene kwi ilaana ingulu, tutadye chochosi hadi pene twankomanga u Paulo.¹⁵ Ngani, ibalaza limozye ujemedali Nkali andete kuminu, kukuti uma kwa mua ikesi yakwe ku usahihi. Kumitu tuli tayali kukunkomanga nanga atafika epa."¹⁶ Lakini umwana uwa udada akwe nu Upaulo wivwile kukuti iza kulina injama, awalile winjile nkasi iya ingome na kukumpozya Upaulo.¹⁷ Upaulo amwitile u Akida adyumu atezile, "Nseude ukalumendo uyu ku ujemedali; maana aliwa ipangwi idya panga."¹⁸ Ngani uakida ansendile yula ukalumendo antwalile kwa ujemedali unkali, "Upaulo yula unyepwe anitile amavwamba nguletele ukalumendo uyu kukwako. Alina ipangwi idya kukupozya."¹⁹ Yula ujemedali nkali andemile ku unkono wipeula nakwe, "Na kukumbwikisha, "Ichinduchi umavwamba kumbozya?"²⁰ Ukalumendo yula atezile, "Ayahudi wapatine kukulenga undete u Paulo iyolo kwi ibalaza kukuti wama vwamba kupata imbola zyakwe ku usahihi ichisini.²¹ Ngani uwewe uta kubali kwa maana awandu ichisini iya alobaini wama kunvwiona. Wifungile kulaana, watadye nanga kumwela nanga pene wakunkomanga wetekela ichibali kufuma kukwako."²² Ngani yula ujemedali unkali wandekela ukalumendo awuke, baada iya kundagizya "Utampozye undu yoyosi kukuti umbozyizye eya."²³ Amwitile amaakida wawili atezile linganiziyi eiskali imia ni ziwili kuwale kwa Ukaisaria na askali wazua ifarasi sabini, na wene walini ipalata mia ni ziwili, muwuka kuzamu iya utatu iya usiku.²⁴ Apozyinye kuwika anyama vinonu mwene u Paulo akuntumila na kukusenda ku usalama ku u Feliki Gavana.²⁵ Andikile ikalata iya inamna hi,²⁶ UKlaudio Lisia kwa uliwali unsokofu u Feliki, isalamu.²⁷ Undu uyu alemiwe na Ayahudi iza wamavwamba kukunkomanga, ngani nawala papamwi ni ichi chosi icha askali kuku mwavwa pene napata imbola kukuti umwene iza undu uwa chilumi.²⁸ Iza navwamba kumana kuche i wanshtakie, ngani nantwazile kwi ibalaza.²⁹ Nalola kukuti iza ashtakiwe ku ajili iya amaswali iya isheria iya kumyao, wala iza atashtakiwe kuimbola zyozyosi izya kukumbika akomangiwe nanga kuyepwa.³⁰ Ngani yamani kwa kukwane kukuti kulini njama dhidi yakwe, ngani kuchi kala kashe ntumile kukwako, na kuwalagizya wene washtaki walete amashtaka dhidi yakwe kumbele yako. Walayana."³¹ Ngani wala askali watii iamli: wansenda uPaulo wautwala paka ku Antipatri usiku.³² Isiku yeneyafuata, askali awinji walekile wala azua induiya, wawale papamwi nakwe, nawene wasu wile ku ngome.³³ Na wazuwa indwiya pene wafikile ku Kaisaria, na kukumpa uliwali ila ikalata wambikile u Paulo kumbele yakwe.³⁴ Numwene uliwali pene wasomile ikalata pene ambwilikishe u Paulo ijimbo dyene afumile; pene wajibu nukuti undu uwa ku Kilikia,³⁵ Atazile, "Ngukwivwa uwewe pene wiza wala wene wa kushtakie," Amuliye awikwe ku ikulu iya u Herode.

24

¹Baada iya isiku sitano, umwandandi u Anania, baadhi iya achikulu na untezi udyumu itawa dyakwe u Tertulo, wawalile pala. Awandu ewa waletile amashtaka dhidi iya u Paulo ku ugavana.² Upaulo pene wimilile kumbele iya ugavana, u Tertulo andile kukunshtaki andile kutela ku ugavana, "ku- sababu iya kuluwewe tulina iteko; na ku- amano iya kukwako yamaleta amaga lezyi aman onu ku-isi yitu;³ Basi ku- isalipo olyosi tuma senda chila chindu chene umalonga, asalam mlinishima ku feliki.⁴ Lakini ndakugazye ichisini, na kulenga uniume amambo amache ku ifadhili zyako.⁵ Vime twampata unudu uyu unkolofi, amawawika ayahudi wosi kuasi isi. iza uekiongonzi uwa amdhehebu iya anazorayo.(lindikisha: isehemu iya imbola iya umstali hu 26:6.⁶ Kalingi iza amauwamba kuwika amawi kwi itekelo pene twendema, utakwali ku inakala inonu izya kale).(lindi kisha:umstari hu.⁷ Ulisiasi, uafisa, aizile na kukusenda ku-amaka ku mikono yitu, utakwali ku-imakala inoni izya amaandiko iya kale).⁸ Nge wambuikishe upaulo kuusu ivubola izyi, ungifunza chinanu chene twashtakie".⁹ Na ayahudi wanshtakie upaulo, wamatela kukuti imbola izyi izya mmwene.¹⁰ Uliwili pene wampungilile umkono ili upaulo apange, upaulo ajiwbie, " mmanite kukuti ku- miaka iminji wa mwamuzi uwa isi, na ndilinyi ifuraha kukwielezya unene ukwako.¹¹ Ungawezya kukwakiki kukuti zita pita nanga isiku kuni na zimwili kufuma pene iza nzuwile kuwala ku kwabudu ku-yelusalemu.¹² Na pene pwambonile unene kwi- itekelo, iza ndabishana nundu yoyosi, iza ndaleti ifijo pamkitano, nanga ku-amasinagogi nanga nkasi iya pa-mji.¹³ Sanga wakilishe kukwako amashtaka yene wanashitaki kuusu unene.¹⁴ Ila nakili kukwako, kukuti ku-izila ila yene wama kwita ihehebu, ku-izila iyo nyio nguku ntumikila mulunga uwa utai witu. nene na mwaminifu ku yosi yene yali ku-isheria na kumaandiko iya ambikilangi.¹⁵ Ndilina ujasli uwula ku umulungu wene nanga ewo wama uwetekela, kukwiza ku-amaye uwa awafu, ku-wosi wene wahini ihaki na wene watakola ihaki napinye;¹⁶ Na ku eya, nalonga imihimo ili mbwe nidhamila yene itakola ihatia kumbele izya umulungu na kumbele izya awandu kupitila imbola zyosi.¹⁷ Ngani baada iya imiake iminji nizile kuleta iwavwo kuisi yane ni iawadi iya impia.¹⁸ Pene nalonga eya, kula ayahudi awa ku-asia wambonile u nene kushelehe iya utakaso nkasi iya iteledo, kutakola ikundi ilya awandu bila niyuko.¹⁹ Awandu ewa wene iwapasile kukwimilila kumbela iya kuliwewe isalizi watele chene walinacho kumbusu unene nge walini ipanguri dyudyosi.²⁰ Aa awandu ewa wewene watele ikosachi dyene walionile kulewane pene nimilile kumbele iya ibaraza idya chiyahudi.²¹ Isipokuwa ku-ajili iya ichindu chichimu chene ndenzile ku-isauti pene nimilile nkati yao; ni ku-isababu iya amaye uwa awafu umwene mmambukumu unene.²² Feliki iza atalifiwe vinonu kuhusu izila , na umkutano iza ualishizywe. aleziele,"ulisia jemedali pene akwiza pasi kufuma ku-yelusalemu kufunya amamuzi dhidi iya amashitaka yinu."²³ Ngani amwamuhye uakida adime upaulo, ila apate inafasi atafumile undu uwa kuwakanila arafiki wakwe watamwendangile.²⁴ Baada iya isiku kadhaa, Ufeliki asuile nu uDrusila unchima kwe. mwene iza umyahudi, antumile undu kuwala kumwita u Paulo na wivwile kufuma kukwakwe imbola izya izumilo nkasi iya u Yesu Kristo.²⁵ Ila Upaulo pene iza amajadiliana nakwe kuhusu ihaki, kuwa ni ichiasi icha ihukumu yene amakwiza, u Feliki apatile ihofu ajibwiye, "Ila nge napata umuda kalinji, ngu

kwita."²⁶²⁷Umuda uwo yuo, iza amakuti u Paulo akumpa impia ngani amwitile ichisini apangile nakwe. Ila pene imiaka yiwili pene yapita, uPorkio Festo wawu uLiwali baada iya u Feliki, ila Ufeliki iza amavwamba kukwitogolesha ku Ayahudi, pene andehile u Paulo pasi iya uangelizi.

25

¹Chavino Ufesto winjila ku ijimbo ngani baada iya isiku zitatu awalile kufuma ku Kaisaria hadi ku Yerusalemu. ²Uhemba mkali na Ayahudi akonkodi waletile ishituma iya Upaulo ku Festo, na wapangile kumaka kwa u Festo. ³Poshe andengile u Festo ufadhili kuhusu imbola izya Upaulo ili kusudi amuite ku Yerusalemu kusudi waka nkomange kuzila. ⁴Lakini u Festo wajibile kukuti Upaulo iza unyepwe ku Kaisaria, nanga ulo umwene akusua kula chikala kashe. ⁵Ateile "Ngani, wale wene wanawezya, wangawezya kuwala nusweswe. Nge kula ichindi chiwi kwa undu uyu, mmauwa mbiwa kukunshtaki. ⁶Baada iya kukwikala isiku zinana au makumi ichisini, asuile kukaisalia. Ni isiku yene yafwatile aikalile kuchiti icha ihukumu iza amavwamba u Paulo wantwale ku kwakwe. ⁷Pene afikile, Ayahudi, kufuma ku Yerusalemu wimilile mmbelo, wafunyile amashtaka aminji tena kasi amapupu yene washindwile kwibitisha. ⁸U Paulo witetie na kutela, 'Kasi kuusu itawa idya Ayahudi, kusi kuusu itekelo, kasi kuusu u Kaisalia, ndongile amawi.' ⁹Lakini Ufesto iza amavwamba kukwitogolesha kwa Ayahudi ngani uPaulo wajibwiye na kutela, 'Je, umavwamba kuwale kuYerusalemu kuhukumuwa nunene kuhusu imbola izyo?' ¹⁰Upaulo atezile, 'Nakwimilila kumbele iya ichiti icha ihukumu icha Ukaisari pene navwambiwa kusenda ihukumu. Ndapuzana na Ayahudi, changati uwewe vime umanile vinonu.' ¹¹Nge nkosie na ngendongile chene chima vwambiwa ku ichifo, sanga ngane kukufwa. Lakini nge ishutuma zyao kasi ichi ndu, kutakola undu mwene awezya kungabizi kumyao. Nakundengu uKaisari. ¹²Baada iya u Festo kupanga ni ibaraza ajibwiye, 'Umakumbona uKaisari; awala ku uKaisari.' ¹³Baada iya isiku kupita umwene u Agripa nu UBernike wafikile ku Kaisaria kulonga imilimo rasmi kwa u Festo. ¹⁴Pine wikalile pala isi ku ninji, u Festo atwazile ikesi iya uPaulo kwa umwene; Atezile, 'Kulundu alekiwe epa nu Ufeliki alinge unyepwe. ¹⁵Pene iza niliku Yerusalemu awamwandandi na achikulu awa ku Yerusalemu waletile ikesi iya kandu uyu kukwane, awene wilikishe kuusu ihukumu yakwe. ¹⁶Ku eya iza najibwiye uli kasi idestuli iya Awaloma kukumfunya undu ku ulutogo badala iya, untenda amawi ima vidi kuwa ni nafsi iya kuakabili ashitaki wakwe na kukwitetea kuusu uwi.' ¹⁷Poshe ulo pene wizile papamwi epa, iza ndawetekela, lakini isiku yene yafuatie nikala kuchiti icha ihukumu na kukwamulu undu yula awale mnumba. ¹⁸Pene ashitaki wimilila kukundhitaki, iza na kuti kutakola amashitaka makulu yene yaletiwile kukumbusu umwene. ¹⁹Badala yakwe, iza kuli na ubishani fulani papamwi numwene kuusu idini yao na kuusu u Yesu mwene iza wafwa, lakini u Paulo ama dai kukuti umpuma. ²⁰Iza nfumbiwe jinsi iya kuchunguza isuala hili nambwilihishe nge angawala ku Yerusalemu kupata ihukumu kuusu imbola izyi. ²¹Lakini U Paulo pene aitwile awikwe pasi iya ulinzi kwa ajili iya uamuzi uwa umwene, na muliye awikwe nange pene nimakuntwala kwa uKaisari.' ²²U Agripa apangile nu u Festo, 'Ngutogwa kuku mwivwa undu uyu.' ²³U Festo, atezile, 'Iyolo ukumwivwa.' ²⁴Ngani iyoto, uAgripa nu uBernike wafikile ku shelehe ininji; wafikile ku ukumbina amaafisa achijeshi, na awandu amanikwe awa pa mji. Nu uFesto pene afinyile iamri, uPaulo atwazilwe ku miyao. ²⁵U Festo atezile, 'Mwene Agripa, na awandu wosi wene walepa pia wamavwamba unene mbape ushuri, na amene alombile achongo ku kwane kukuti afwe.' ²⁶Iza na kuti iza atalanga nachimu dyene livwamba ichifo; lakini vino umwene amwitile, iza na vwamba kukuntwala kukwakwe. ²⁷Lakini nakola ichindu chene icha kukwandika ku mwene. Ku isababu hi, ndetile kukwako, hasa kuluwewe, Umwene uAgripa, ili mbate ichindu icha kukwandika kuusu ikesi. ²⁸Vine nalola itakola imaana kukuntwalila unyepwe nanga kukulondesha amashtaka yene yakunkabili.

26

¹Ngani, uAgripa ampozyizyo u Paulo, 'umaluhusiwa kukwitetea.' Ngani u Paulo wagoloshwa unkono wakwe witetea uli. ²Nakwiona ndilina ifulaha, Umwene uAgripa, ili kulonga ikesi yane kumbele yako ilelili dhidi iya amashtaka yosi iya ayahudi. ³Vine ku isababu uwewe wa umtaalamu uwa idesturi izya ayahudi za amaswali. Ngani tulenga ku utulivu uyivwe. ⁴Mmwene, Ayahudi wosi wamante vine iza na ishi kufuma ku ulumendo wane ku itaifa dyane kula ku Yerusalemu. ⁵Wamanite unene kufuma uandilo na wamavwambiwa kuzumila kukuti iza naishi changati Umfarisayo, idhehebu dyene lili na umsimano ku idini yitu. ⁶Isalizi nimilila epa mbukumiwe kuisababu yane nalola iahadi yene uMulungu alongile nu utayi witu. ⁷Hi yene iahadi yene amakabila yitu ikumi na ziwili yalina itumaini kupokela nge wakunzumila uMulungu ku ibidii usiku nu unsana kulu. Kwa ajili iya itumaini hili, umweme uAgripa, kuhuti ayahudi wamanshitaki. ⁸Kuchei undu yeyosi kati yinu amakuti amayeke kukuti uMulungu upulusha awafu? ⁹Kulu umda fikiliye kukuti ngete nalonga amambo aminji dhidi iya itawa idya uYesu uwa ku Nazareti. ¹⁰Nalongile eya ku Yerusalemu; nawanye pile awaumini awinji mwi geleza, na iza ndilina amamlaka kufuma kwa amwandaudi akulu kulonga ulo; na pine iza nawakomanga, nalambile ikula idhidi yao. ¹¹Ichisini mmba adhibwiye ku amasinagogi yosi ngani iza navwamba wakane izumilo dyao. Iza ndilima ihasila ichisini kusu awene ni iza mmbaswakile nanga ku imiji iya ku ugenini. ¹²Pene iza na longa eya, nazile ku Dameski, pene iza ndili na amamlaka na amalagizyo kufuma kuamwandandi; ¹³pene iza ndili kwila, pa unsanekula, umwene, nalola uwelu kufuma kululu wene iza uwelu umkulu kupita uzuwa na iza wang'ala na kutupilima unene na awandu wene iza wasafili papamwi nannye. ¹⁴Usweswe wose pene twawile pasi, nivwile isaute imatela na nnye imatela ku ilugha iya ichieblania: 'Sauli, Sauli! Kuchei umangazya? Ivi kangu kukwako kulamba iteke umchokoo. ¹⁵Ngani natela, 'Uwewe wa nanu, Nkali?' Nkali ajibwiye, 'Unene na Yesu mwene umangazya. ¹⁶Sasa imilila ku amanama yako; sababu ku ikusudi ngani unene naloleka kukwako, nkule uliye uwewe wa untumishi na wa shahidi uwe

imbola zyene umanite kasu unene isalizi ni imbola zyene kulondezya pa baadaye; ¹⁷na ngukupulusha ku awandu na awandu awa amataifa pene nakutuma, ¹⁸kusatula imiso yako na kuwafunya kuchisi kuwala ku uwelu na kufuma kumaka iya ushetani wangelukila uMlungu; Ngani wapate kupokela kufuma kwa uMlungu umsamaha uwa amawi nu upyani wene nawapile wala wene mmba peulile ku izumilo yene ili kukwane. ¹⁹Ngani, umwene uAgripa, iza napotwo kuleka amaono iya kululu, ²⁰lakini, ngani naku - Yerusalemu ni isi yosi iya uu Yudea, na pia kuwandu awa ku amataifa yanji nahubiliye kukuti awabutu nange lukile uMlungu, walonge ivindu zyene ziyfwaya itoba. ²¹Ku isababu iyo Ayahudi wandemile unene kwi itekelo, iza wavwamba kungomanga. ²²Umulungu anavwile paka isalizi, ngani na kwimilila na kushuhudia ku awandu awa kawaida na kuwala akulu kuusu yala yene ambwilagu nu u Musa watezile yalifumile na kasi vinji; ²³Kukuti uKristo lazima agaye na akuwa uwa kwanza kuzyuka kufuma ku awafu na kutangazya uwelu ku Ayahudi na awandu awa ku amataifa. ²⁴U Paulo pene wamalizia kukwiteteya, u Festo atezile ku isauti ingulu, 'Paulo, uwewe waulila injele! Amasomo yako yakuchiku ku ulila injele. ²⁵Lakini u Paulo atezile, unene nda ulila injele, mweshimiwa Festo; lakini ku ujasili natela izya mmwene. ²⁶Ngani vine umwene amante kuhusu imbola izyi; ngani, natela ku utekamu wakwe chavine ndilina uhakika kukuti kutakola chochosi chene chapiswa kukwakwe; vine hili litalongiwa mmbelo. ²⁷Je, umakwamini ambwilagu, umwene Agripa? Mante kuluili umakwamini.' ²⁸Uagripa ampozyizye u Paulo, 'Vine umuda umwipi ungawezya kunshawishi unene na kumbika na Mkristo? ²⁹U Paulo atezile, "Nakudenga uMulungu kukuti, kutenda umwipi au umwinji, kosi kuluwene tu bali kuwosi kuwale wene wananivwa ilelile, wafwane changati unene, lakini ngekuta kola iminyololo iya kumageleza." ³⁰Ngani umwene wimilile, ni uliwali, nu Bernike pia, na wala wene iza wika lile papamwi nakwe, ³¹pene wauka ku ukumbi, wapangilile awene ku awene na kutela, 'Undu uyu atafwe wala ichifungu.' ³²Uagripa ampozyizye uFesto, "Undu uyunge ulwikwa hulu changati iza atekata itufani ku uKaisari."

27

¹Pene yamuliwe kukuti tumavwa mbiwa ku amazi kuwala ku Italia, wankabidhie u Paulo na anyepwe winji ku afisa adyumu uwa ijeshi idya chiloma itawadyakwe u Julio, uwa ichikosi icha uAgustani. ²Twazuwile imeli kufuma ku Adramitam, yene iza imavwambiwa iwale mmbelo iya ipwani iya ku Asia. Ngani twi njila mwi ibahali. UAristaka kufuma ku Thesalonike iya Makedonia awalile papamwi nusweswe. ³Isiku yenefwata twika inanga ku mji uwa Sidoni, pene ujilio anchikile u Paulo unonu na anduhusu kuwala kwa iwunda wakwe kusenda unonu wao. ⁴Kufuma epo twawalile ku ahadi tuwale kuwala kupilima ichisiwa icha ku Kipro chene iza chiungine ku umweya, kwa sababu iya umweha iza umatukabili. ⁵Baada iya kuisafili ku amazi yene yali numbelo mmwa Ililikia ni Ipamfilia, twizile ku mila, umji uwa ku Lisia. ⁶Pala yula afisa uwa ijeshi ndya Chiloma, wiona imeli kufuma ku Alexandria yene iza yene isafali iya wala ku Italia. Atuzuwi zye nkasi yakwe. ⁷Baada isafili uche uche ku isiku ininji ngani twafikile ku amagayo kalibu ni iKinidas, umweya utaturuhu kalinji kuwala ku izila yila, ngani twawalile mmbelo iya ichivuli icha ulelete iza tuchinga umweya, mkabala nu Salmone. ⁸Twasafaliye mmbelo iya ipwani ku ukangu, mpaka twafika maali pene pakwitwaya ku Fari Haveni yene ilimbelo nu umji uwa Lasi. ⁹Iza twasenda umda umwinji sana, nu umda uwa unyepo uwa chiyahudi iza upitile, ngani isalizi iza yene ihatari kukwendelea kusafili. Ngani u Paulo atufundile, ¹⁰nakutela, "Achilume, na lola isafali yene tuvwamba tuisende ikuwa na amadhala ni hasala iminji, kasi iya imizio ni meli, lakini pia iya amaisha yitu."

¹¹Lakini uafisa uwa ijeshi idya chiloma amwivwile ichisini nkali wakwe nu unkala meli, kuliko imbola yila yene yapangiwa nu u Paulo. ¹²Kwa sababu ibandali iza ili kusehemu ingangu kukwikala pene kulima imbepo, abahalia awinji washauli twende kufuma pala, ili ku inamma yoyosi nge tuwezya kuu fila umji uwa uFoinike, twikale pala umda uwa imbepo. Ifoinike yene ibandali kula ku Krete, na imalota ku kaskazini mashariki na kukusini mashariki. ¹³Umweya uwa kufuma ku kusini pene wanda kuvume polepole, abahalia iza wamakuti wapatile chila chene iza wamavwamba wafunyizya inanga na kuwukila kumbelo. ¹⁴Lakini baada iya umda kidogo umweya unkulu, wene witwile uwa ku kaskazini mashariki, wandile kutu lamba kufuma kung'ambo iya ichi siwa. ¹⁵Pene imeli yelemewa na kupotwa na kukudwa nu umweya, twa kubaliana ni hali kiyo, twasafili papamwi. ¹⁶Twachimbile kupitila ula upande wene iza umachinga umweya uwa ichisiwa itawa dyakwe iKauda; ku amagayo twafanikiwe kukukombea idyato. ¹⁷Baada iya kwesa, watumile ikamba kunyepa imeli. Watinile kukuti ngiti twawezya kuwala ku ieneo idya ulusanga umwinji idya Syiti, ngani wika inanga na wendeshiwe mmbelo. ¹⁸Twalambiwe kumaka sana nu umweha, ngani isiku yane yafwatile abahalia wandile kusumba imizio kufuma kumeli. ¹⁹Isiku iya utatu, abahalia wandile kufunya amazi ku imikono yao wewene. ²⁰Pene uzua ni inyota zita wakile ku isiku ininji, uchili umweya unkulu watulamba, na amatumaini iya kukuti tulavwiwe yafwile. ²¹Baada iya lola wazile kumda umuinji bila ichakudya, epo u Paulo wimilile pakasi iya abahalia atezile, "Achilume, iza mmavwambiwa mmivwe, na ngete tutafunye inanga kufuma ku Krete, ili kusenda eya amadhala ni ihasala. ²²Ngani isalizi nawa tia umoyo, kwa sababu sangu kufumila utyegaji uwa amaisha kati yinu, bali uwa imeli tu. ²³Usiku pene wapita umalaika uwa uMlungu, mwene uMlungu unene uwa kukwakwe, na yula mwene ngumwabudu - umalaika wakwe wimilile mmbelo mmwa kukwane. ²⁴Na kutela, "Utatime Paulo. Lazima ukimilile kumbele iya uKaisari, lola, uMlungu ku unonu wakwe akupile ewa wosi wene wasafili papamwi nu uwewe. ²⁵Ngani, achilume, ipi imyoyo, kwa sababu mwaminiye uMlungu, kukuti ikuwa changati vene mbozyizye. ²⁶Poshe ulo lazima tulemeke kwa kulambwa ku baadhi iya ivyisiwa." ²⁷Pene usiku wafika uwa ukumi na zini, kwene iza tukwendeshiwa kukula kwi ibahali iya ku Adratik, changati usiku uwa manane uli, abahalia iza wamakuti wakalibiye ku isi ngavu. ²⁸Watumile umlio kupima amazi na wapatile imita ichilini ni saba. ²⁹Watumile tunga lamba imiamba, ngani wikile inanga zini kufuma ku sehemu ene wawikaya inanga wa lengile kukuti unguzu uwize mapema. ³⁰Wala amabahalia iza wamavwamba inamna iya longa yila

meli na wisha inanga kufuma isehemu iya kumbele iya iboti. ³¹Lakini u Paulo ampozyizye yula u askali uwa ijeshi idya chiloma na wala askali, "Sanga mwavwe ngani ewa awandu washala ku imeli." ³²Ngani wala askali wamengile ikamba izya iboti yila na kuleka isendiwe na amazi. ³³Pene uwelu uwa unguzu pene iza umafumila, u Paulo awafundile wosiwadye nanga kidogo. Atezile, "Hi isiku iya kumi nazini mmawetekela nanga kukudya, mtadya nachimu. ³⁴Ngani nawafunda msende ichakudya, kwa sababu hi ni kwa sababu iya ku ajili iya amaisha yinu; kutakola nanga inyele idyimu uwa untwe winu wene ulatyesa. ³⁵Pene watela ulo, asendile umkate wasalipa uMlungu kumbele iya amiso iya chila undu. Ngani wamenga umkate waandile kukudya. ³⁶Ngani wosi wapewile umoyo na wene wa sendile icha kudya. ³⁷Iza kula awandu 276 nkasi iya imeli. ³⁸Pene wadya ichisini, wapupushizye imeli kwa kusumba ingano nkasi iya ibahali. ³⁹Pene yawa undana kulu, iza watambua isi ngavu, lakini walolile isehemu ingavu yene yinjila ku amazi yene ilina ulusanga umwinji. Wajadili nge wawezya kuongozya imeli kuwala pala. ⁴⁰Ngani walegezya inange walekelile mwi ibahali. Ku umda wuwanyo walegozyizye ikamba izya itanga na winula isehemu iya kumbele ku umweya, ngani welekie ku isehemu yila iya ulusanga umwinji. ⁴¹Lakini wizile mahali pene imito yiwili ima kwingana. Na imeli yalongozyizye kulusanga, na yila isehemu iya kumbele iya imeli yagwama pala na yapotwile kuwuka, lakini isehemu iya kumbele iya imeli yandile kuvunika kwa sababu iya ukali uwa amawimbi. ⁴²Umpango awa wala askali iza kuwakomanga anyepwe, ngani kukuti kutakola undu mwene angawezye kusawa na kuwuka. ⁴³Lakini yula uaskali uwa ijeshi idya chiloma iza amavwamba kukunkomboa u Paulo, ngani wimilisha umpango ula; na amuliye wala wene wangawezya kusawa, wanange kufuma kumeli na wawale kuisi ingavu. ⁴⁴Ngani achilume awinji walfwate, winji kululu iya ivipande ivya imbao na winji kululu iya ivindu vyinji kufuma kumeli. Ku izila iyi yafumile kukuti wosi tufika salama ku isi ingavu.

28

¹Pene twafishwa ivinonu, twamema kukuti ichisiwa chikwitiwa Malta. ²Awandu akaya wa pala kasi kukuti watupile ishima ilya kawaida ngani ahumika undilo kutukalibisha wosi, kwa sababu iya ivula ni mbepo ine yendeliye. ³UPaulo pene alinze wakwinganya imiligo iya ingwi na kuwika mu- undilo izoka indili yene ilina - isumu yafumila imimgwi kwa sababu iya ilungula lila na yi pili mye munkono wakwe. ⁴Awandu akaya awa pale pine waona umnyaama amaning'ana kufuma kunkono wakwe, witezya awene kwa wene,, "Undu uyu ieya mwene unkomazi mwine watolwike kwibahali lakini iliaki itakanduhusu kuishi. ⁵Lakin umwene ansumbile yule umnyama ku- undilo na iza atapata amadhala yosjosi yala. ⁶wene wambetileavimbo kutthoma au awe ghafla na kukufa lakini baada iya kukundola kumuumba nakulu na kulola kukuta kutakola ijambo dyena kasi idaya kawaida ku-kwakwe, wabadilishizye amawazo yao na kutela iza aliza umulungu. ⁷Basi mmbelo pala iza palina ni ialdhi yene iza ilina isao izya unkulu uwa ichisiwa, undu itawa dyakwe Upablo atu kalibishizye ku isiku zitatu. ⁸Yafumile kukuti utaji uwe Upablo ale miwe na ihoma na kutapika. Nu- UPaulo pene wamwendangila, alengile, awekile imikono kululu yakwe, na kukumpulusha. ⁹Baada iya kufumila hili, Awandu awinji pala pachisiwa wene iza awinu na wawalile na kupuhishwa. ¹⁰Awandu wafunyizye ishima ininji. Pene iza tukwiyandaa ni isafali watupita chene iza tumavwamba. ¹¹Baada imyesi yitatu, twasafiliye nkasi iya imeli iya u Iskanda yene yalambiwa ni mbepo pachisiwa, wene aviongozi wakwe iza analuko wawili amapasa. ¹²Baada iya fika kumji uwa Sirakusa, twikalile pala isiku zitatu. ¹³Kufumila pala twasafili twafika kumji uwa u Regio. Baada iya isiku idyimu umweya uwa ku ksini wafumile ghafla, baada iya isiku ziwili twafikile kumji uwa u Putoli. ¹⁴Kula twawaonile analuko na twakalibishizye kukwikala nao ku isiku saba. Kuzila yila twizile kuRumi. ¹⁵Kufuma kula wala analuko, badala iya kukwivwa imbola zytu, wizile kutwavwa kula kwi isoko idya ku Apias ni Hotel zitatu. U Paulo pene wawaona wala analuo wnsukulu uMlungu wiponya ujasili. ¹⁶Pene twinjila Kuloma, uPaulo aluhusiwe kukwikala mwemwene papamwi nu askali mwene iza ama kunsunga. ¹⁷Baada iya isiku zitatu u Paulo utile papamwi wala acitume wene iza aviongozi kati iya Ayahudi. Pene wiza papamwi atezile, "Wanawitu, papamwi na kukuti ndalonga uwi wowosi ku awandu ewa au kulonga chinyume ni talatibu izya atayi witu wene watulolile, nafunyizye changati unyepwe kufuma ku Yerusalemu hadi kumikono iya Awarumi. ¹⁸Baada iya kunhoji, iza wamevwamba kundeka hulu, kwasababu iza kutekola isababu kukwane iya kupewa ihadhabu iya ichifo. ¹⁹Lakini wale ayaudi pene wapanga chinyume ni ishauku, nlazimike kuvwamba ilufaa kwa kaisalia yalinge kukuti natwala amashtaka kuusu itaifadyane. ²⁰Kwa sababu iya vwamba ilufaa, ngani, nalengile kuwalola na kupanga mumwemwe. Kwa sababu iya chila chne ku Israeli ilina ujasili kwacho, nanyepwa ni inyepo ichi. ²¹Ngani awapozyizye, "Iza tulipokela ikalata kufuma ku Yuea kukumbusu uwewe, wala kutakola analuko mwene iza na kufunya itaalifa nanga kutela ichindu chochosi chiwi kuhusu uwewe. ²²Lakini tumavwama kukwivwa kufuma kumyao umakuti chei kuhusu ikundi idya awandu ewa, kwa sababu imani kwe kuminu kukuti limapanga chinyume kila mahali. ²³Pene watenga isiku kwajili yakwe, awandu awinji ichisini wawalile mahali pene amakwikala. Atezile lila ijambo kumyao na kushuhudia kuhusu kwa Mulungu. Iza amavwamba kuwapoza kuhusu u Yesu, ku namna zyosi ziwili kufuma kusheria izya uMusa na kufuma ku ambwilagu, kufuma unguzu paka umongodwa. ²⁴Kula baadhi washawisiwe kuhusu imbola yene yateliwa, na kula wanji wene watazumilile. ²⁵Pene wapotwa kukailiana wewene, waukile baadaiya uPaulo kutela imbola izyi idyimu, "Umoyo uwa chilimano utezile ivinono kupitila umbilagu u Isaya ku atayi witu. ²⁶Alezile, "Wale ku amandu ewa upange," Ku amashio yinu mkwivwa, lakini sanga mwelewe; Na kumiso yinu mlola lakini sanga minane. ²⁷Kwa ajili iya imyoyo iya awandu ewa yilikatazumaka, amashio yao yivwa kutaabu, walimbile amiso yao, ili kukuti watamane ku miso yao, na kukwivwa ku amaskio yao, na kumana ku imyoyo yao, na kugeluka kalinji, na ngete nawapulusha. ²⁸Ngani, mmavwambiwa kumana kukuta ukulu uwa uMlungu watwala kuwandu awa amataifa, na wakwivwa. (lindikisha: Umstali hu ²⁹Pene iza watela imbola izyi, Ayahudi wahukile iza wakiua amasindano

makulu kati yao," Itakwali ku inakela inonu izyakale).³⁰ U Paulo wikalile ku inumba yakwe iya kupanga ku imyaka yosi yiwili, na awakalibishizye wosi wene wizile kukwakwe. ³¹Iza amahubiri ukulu uwa uMlungu na iza amafundisha imbola juu iya Nkali u Yesu Kristo ku ujasili wosi. Kutakole undu wakunzuia.